

Leó pápa audiencián fogadta Orbán Viktor miniszterelnököt

2025. október 27-én, hétfőn reggel nyolc órakor Orbán Viktor miniszterelnök és felesége, Lévai Anikó, gyermekeikkel, unokáikkal együtt szentmisén vettek részt a Szent Péter-bazilika kanonoki Kórus-kápolnájában. A szentmisén való részvételt az Orbán család maga kérte, hogy lelkiileg is felkészüljenek a Szentatyával való találkozásra, ahogyan ezt mindig is tették a megelőző pápáknál tett látogatásaik esetében. Kifejezetten kérték, hogy ne legyen külön, zártkörű szentmise, hanem az egyik szokásos reggeli, olasz nyelvű szentmisébe kapcsolódhassanak be. Jorge Romero argentin szerzetes pap volt a szolgálattevő, aki olasz nyelven celebrálta a szentmisét. Latin-amerikai temperamentummal a szószéket elhagyva a hívek elé lépve prédikált olaszul. A napi olvasmány nyomán Pál szavait értelmezte, aki a Galatákhöz írt levélben arról tanít, hogy „nem a szolgaság lelkét kaptátok, hogy továbbra is félelemben éljétek, hanem a fogadott fiúság Lelkét nyertétek el, általa szólítjuk őt így: Abba, Atya”. Ez az istengyermekség ajándéka, amelyet a keresztségben kapunk – szólott az atya, majd megkérdezte, hogyan mondják magyarul azt, hogy „istengyermekség”, és szépen, többször is megismételte a szót magyarul, amiről a szentmise után az egyik Orbán unoka így mesélt nekem: „Az istengyermekséget én is megértettem.” Az evangélium Lukács könyvéből a tizennyolc éve meggyőnyed asszony meggyógyítását mondta el. Jorge atya összekapcsolta a szentleckét az evangéliummal: az istengyermekségben elnyert szabadság megköveteli, hogy kiegyenesedjünk, hogy egyes derékjal járjunk – akár tizennyolc éven át tartó megkötöttség után is –, majd Isten áldását kérte a küldöttségre és az egész magyar népre. A szép ároni záróáldás után a Szeptőlétlen Fogantatás-oltárkép felé fordulva a magyar csoport elénekelte a *Boldogasszony Anyánk* régi magyar himnuszunkat.

A szentmisét követően Orbán Viktor és kísérete felkereste a Szent István király alapította egykori magyar zarándokház helyén álló emléktáblát, majd az Orbán család tagjai, Semjén Zsolt miniszterelnök-helyetessel, Habsburg-Lotharingiai Eduard szentszéki nagykövettel és Törő András atyával, a Pápai Magyar Intézet rektorával együtt áthaladtak a Szent Kapun.

A bazilikában az éppen arra járó magyar zarándokok és többen idegenek is szeretettel köszöntötték a magyar miniszterelnököt, aki innét a Damazus-udvarba ment a kíséretével, ahol a Pápai Svájci Gárda kormányfőnek kijáró tisztelettel köszöntötte a delegációt.

XIV. Leó pápa hétfőn reggel kilenc órakor dolgozószobája aajtájában fogadta a magyar miniszterelnököt, majd zárt ajtók mögött folyt kettejük beszélgetése. A közel egyórás találkozó keretében négy szemkört tárgyaltak, ami után a magyar miniszterelnök bemutatta a Szentatyának a családját és a kíséretét, majd ezt követte az ajándékok kölcsönös átnyújtása.

A Szent Család (Forrás: Szent Maximilian Kiadó)

Simpf János Karácsonyi óhaj

Örömtűzben ég kicsi Betlehem,
Mert közénk szállott ma a kegyelem.
Glóriát zengnek fent az angyalok,
Imát rebegnek lent a pásztorok.

Kisded mosolya messzire ragyog,
Melegét érzik kicsik és nagyok.
Egymást keresik békétlen kezek,
Mert a földre szállt ma a Szeretet.

A szívünkben is lobog ma az ima:
Üdvözlégy közénk szállt Istenfia!
Csillagbetűkkel írjuk ma az égre:
Maradjon mindig közöttünk a Béke!

Bedő Istvánné: Betlehem (vert csipke)

„Van egy háborúellenes hálózat a világban, amelynek spirituális központjában a Szentatyát találjuk. Ma azt kértem Őszentsége XIV. Leó pápától, hogy a Vatikán továbbra is támogassa Magyarország háborúelleni erőfeszítéseit” – tette közzé közösségi oldalán Orbán Viktor, aki a Leó pápával folytatott eszmecsere követően találkozott Pietro Parolin bíboros-államtitkárral, valamint Paul Richard Gallagher érsekkel, az Államokkal és Nemzetközi Szervezetekkel Fenntartott Kapcsolatok Részlegének Titkárával. A Szenszék Sajtóteremének közleménye szerint a szívélyes megbeszélés során a felek hangsúlyozták a kétoldalú kapcsolatok szilárdságát, valamint elismerésüket fejezték ki a Katolikus Egyház iránt, amely elkötelezetten segíti a magyar közösség társadalmi fejlődését és jólétét, különös tekintettel a család szerepére, a nevelésre és a fiatalok jövőjére. Kiemelték a leginkább kiszolgáltatott keresztény közösségek védelmének fontosságát, továbbá széles körben megvitatták az európai kérdéseket is, különös figyelmet fordítva az ukrainai háborúra és a Közel-Kelet helyzetére.

Ezen a napon Orbán Viktort Giorgia Meloni olasz miniszterelnök és Matteo Salvini miniszterelnök-helyettes is fogadta. Az erről szóló képsorok önmagukért beszélnek. (A *Vatican News* és más források alapján szerkesztette: Varga Gabriella)

Aki két évezrede megszületett, ma is él és velünk van

Írta: Dr. Papp Tibor

Ahogy kigyúlnak az adventi koszorú lángjai, úgy éled fel mindannyiunk szívében valami ősi, édes és otthonos érzés. Különösen igaz ez azokra, akik a hazától távol készülnek megünnepelni Urunk születését. A karácsony a szív ünnepe és a szív mindig hazahúz. Ilyenkor felerősödik a honvágy, élesebben látjuk magunk előtt a gyermekkori teleket, érezzük a bejgli illatát, és halljuk a *Mennyből az angyal* dallamát, ahogy azt otthon, gyermekkorunk templomában énekeljük.

Ezek a magyar hagyományok, a karácsonyfaállítás, a betlehemezés emléke, a gondnal készített ünnepi ételek nem csupán nosztalgikus emlékek. Ezek azok az aranyfonalak, amelyek összekötnek minket nemcsak a szülőfölddel, hanem azzal a mély, generációkon átívelő hittel is, amely megőrzött minket évszázadokon át. Őseink ugyanígy várták a Megváltót és ezekben a szokásokban adták tovább nekünk az ünnep valódi tartalmát.

Mert mi is ez a tartalom, amely nélkül a karácsony csak csillogó, de üres díszlet maradna? A válasz megrendítő: a Megtestesülés. Az a felfoghatatlan és mégis valóságos esemény, hogy a végtelen Isten, a Világegyetem Teremtője emberré lett. Nem királyi palotában, hanem hatalmas teljében jelent meg, hanem egy istálló rideg csendjében, kiszolgáltatott csecsemőként, egy idegen városban szállást kereső család gyermekeként.

Krisztus születésének jelentősége éppen ebben a „leereszkedésben” rejlik. Isten nem kívülről, a magasból akarta megváltani a világot, hanem belülről. Magára vette emberi létünk minden törékenységét, fájdalmát és küzdelmét, hogy megmutassa: nincs az a sötétség, ahová az Ő fénye ne tudna elérni. A karácsony annak az óriási üzenetnek az ünnepe, hogy Isten velünk van. Emmanuel. Mindig velünk van.

De hogyan ünnepeljük ma, egy olyan világban, amely hangos a vásárlási láztól, rohan és gyakran elveszíti a lényegét? Hogyan élhetjük meg Krisztus születését egy olyan kultúrában, amely mintha már nem is ismer-

né azt a történetet, amely nélkül a karácsony nem is létezne?

A mai világban ünnepelni annyit tesz, mint tudatosan másként ünnepelni. A világ zaja helyett csendet kínálunk. A fogyasztás helyett adjunk időt. A tökéletes ajándék hajszolása helyett adjuk a jelenlétünket és a megbocsátásunkat. A karácsony nem teljesítmény, hanem kegyelem.

Merjünk kikapcsolni. Tegyük le az okostelefont és nézzünk egymás szemébe. Hallgassuk meg azt, akivel egy fedél alatt élünk. A legszebb ajándék, amit adhatunk, a figyelem. És merjünk elmenni az éjféli szentmisére, még akkor is, ha fáradtak vagyunk, még akkor is, ha a helyi templom nyelve vagy szokásai idegenek. A jászólnál, az Oltárszentségben ugyanaz a Krisztus vár ránk a világ minden részén, mint otthon, a falusi kistemplomban.

A karácsony legmélyebb erkölcsi tanítása a befogadás és az adakozás. Ha Isten ennyire lehajolt hozzánk, nekünk is le kell hajolnunk egymáshoz. Akik idegenben élnek, talán jobban értik, mit jelent kívülállónak lenni. Jézus maga is „idegenként” született Betlehemben és hamarosan menekült lett Egyiptomban.

A karácsonyi erkölcsi parancs tehát: vedd észre a magányosat. Keresd meg azt a rokont, akivel haragban vagy. Nyisd ki a szívedet nemcsak a családod, hanem a környezetben élő rászoruló felé is. A karácsonyi szeretet nem szentimentális érzelem, hanem cselekvő akarat. Az az akarat, hogy hidakat építsünk ott, ahol a világ falakat emel.

Az, hogy többen távol élnek a hazától, különleges küldetést ad. Ők a magyar katolikus hit és kultúra nagykövetei. Ne engedjék, hogy az ünnep külsőségekké silányuljon. Tegyük a jászol elé idén a honvágyukat, a küzdelmeiket, az örömeiket és a reményeiket. Ő, aki két évezrede megszületett, ma is él és velünk van.

Vele a szívünkben mindenhol otthon vagyunk.

Áldott, békés karácsonyt mindannyiunknak!

A Szeretet Lelke megmutatja az élet igazi szépségét

Kis magyar közösségünk alig tért vissza szentévi zarándoklatáról Rómából, a Szent-anya öröme buzdító tanítása után Kölnben is nagy örömben lehetett részünk: Mohos Gábor esztergom-budapesti segédpüspök atya, a Szent István-bazilika plébánosa látogatott el hozzánk, hogy fiataljainknak kiszolgáltassa a bérálás szentségét.

A szentmise előtt megemlékeztünk az 1956-os forradalom és szabadságharc áldozatairól, gyertyagyújtás mellett imádkoztunk értük és megkoszorúztuk a Lelkészség udvarán álló emlékkeresztet.

Tíz fiatal egyévnnyi felkészülés után izgatottan várta a szentmisét, amelynek kezdetén együtt vonulhatott be püspök atyával a tizenkét apostol tiszteletére felszentelt több mint ezeréves bazilikába.

Mohos Gábor prédikációjában a napi evangélium történetét, a farizeus és a vámos

példáját tárta elénk: az igaz és a bűnös embert, akik különböző módon imádkoznak. A mai világ elvárása, hogy önmagunkra is úgy tekintünk, mint egy termékre, amelyet akkor lehet eladni, ha minden szépet és jót mondunk róla, ha olyanok vagyunk, mint a farizeus: magunkat dicsérvük. A vámos egészen másképp van jelen a templomban.

Ő tudja magáról, hogy nem jó ember, s tudja, hogy Isten színe elé lép a templomban, ezért még a szemét is lesüti. De szeretne megszabadulni bűneitől.

Nekünk, katolikusoknak megvan az az ajándékunk, hogy a szentgyónásban – ha őszintén megbánjuk bűneinket – bocsánatot nyerjünk, feloldozást kapjunk. Ennél nagyobb kincs nincs a világon – hangsúlyozta a püspök atya.

A vámos bizalommal lépett Isten elé, elismerte bűnösségét, és belátta, hogy Isten megbocsátó szeretete nélkül nem tud kilépni ebből a helyzetből. És Isten meghallgatta imádságát és kiemelte ebből a bűnös állapotból, megbocsátott neki.

A farizeus és mindenki, aki csak önmagával van betelve, ott van ugyan a templomban, de valójában nem figyel sem Istenre, sem a többi emberre. Ahhoz, hogy ki tudjon jönni ebből a helyzetből, fel kellene tekintenie Istenre, rá kellene döbbsennie, hogy Isten hatalmas, végtelenül hatalmas, de a hatalmát nem arra használja, hogy elnyomjon, hanem hogy felemeljen.

(folytatás a 3. oldalon)

Európai felelősök találkozója és Kárpát-medencei lelkinap Erdélyben

A Házás Hétvége egy világméretű katolikus lelkeségi közösség (több mint száz országban működik Worldwide Marriage Encounter néven). Magyarországon több mint negyven éve van jelen. A Romániai Magyar Házás Hétvége lelkeségi mozgalom meghívására, amely negyedévszázados születésnapjához közeledik, idén (2025) októberben az Európai Tanács ellátogatott Csíksomlyóra, a mindenkit befogadó és átölelő Szűzanya kegyhelyére. Tizenhárom európai közösség nemzeti felelőseit látták vendégül négynapos tanácskozásra, most először Erdélyben.

A hivatalos program előtt a vendégek meglátogatták a kegytemplomot, majd feljutottak a Hármashalom-oltárhoz is a nyeregbe, megcsodálhatták azt a helyet, ahol az utóbbi években száz-ezrek köszöntik a Csíksomlyói Szűz Máriaat. A kegyhely immár több mint négyszázötven éve minden pünkösdkor a magyarok ünnepe találkozójává, ahová a világ minden tájáról érkeznek a hívek imádkozni.

Még a tanácskozás megkezdése előtt meghívták az európai vendégeket egy igazi kemencés kenyérsütésre, és jó vendéglátóhoz illően finom pálinkával is megkínálták őket.

Az Európai Tanács ülései a Jakab Antal Házban kialakított tanácsteremben voltak. A vendéglátók a találkozóra külön logót terveztek és ennek megelevenített installációját állították a terem közepére. A kenyeret állították a középpontba, és az annak előállításához használt eszközöket, mindezt Jézus szentségi ónatadására vonatkoztatva.

A tanácskozás jó alkalom volt arra, hogy a külföldi vendégek megtapasztalják az erdélyiek vendégszeretetét, hitét és lelki gazdagságát.

A négy napig tartó tanácskozást az európai felelős team Jorge és Almudena Santin-Torecilla-Sinisa Preiner atyával vezette, a házigazda nemzeti felelős teammel, György Lehellé és Klárikával, Tamás Huba atyával. A tanácskozás fő témája a közösséget érintő aktuális kérdések mellett korunk jellegzetes sajátossága, a relativizmus volt. A résztvevők átgondolták annak hatását az egyéni szabadságra, az erkölcsi irányítókra és emberi

kapcsolatainkra, így a házasságra, családra, közösségi életünkre vonatkozóan is.

A komoly megbeszélések közben adódó szünetekben szintén Székelyföld finomságaival látták vendégül a nemzeti felelősöket. Kivették részüket a támogatók: Hargita

Kovács Gergely gyulafehérvári érsekkel a csíksomlyói kegytemplomban

Megye Tanácsa, Magyarország Kormánya, a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága, valamint Székelyudvarhely Polgármesteri Hivatala, akikkel mindig jó volt az együttműködés.

Erre a különleges és megtisztelő alkalomra a romániai magyar közösség is készült, szombaton a Segítő Mária Iskola nagytermében egy lelkinapot tartottak, amelyre vendégeket hívtak a Kárpát-medence magyar nyelvű közösségeiből: Felvidékről, Vajdaságból és Magyarországról. Csíkszeredában négyszázötvenen – házaspárok, atyák, szerzetesek, özvegyek – vettek részt ezen a találkozón, amelynek témája a hit, a remény és a közösség volt. A mottója pedig így hangzott: „Egy a Test és egy a Lélek, mint ahogy hivattok is egy reményre szól” (Ef 4,4).

A találkozó elején köszöntötték a résztvevőket, és hálat adtak a Magyarországról Erdélybe, Partiumba járó házaspárokért, atyákért, akik hosszú évek munkájával meghonosították a Házás Hétvéget az ott élő magyarok körében. Erről a felemelő, de intenzív, sok élményt adó feladatról beszélt a legilletékesebb, özvegy Lábady Tamásné,

Évi, aki férjével együtt sok-sok ezer kilométert utazott Beöthy Tamás SJ atyával, hogy segítsék az erdélyi közösséget, hogy saját lábán megállva is tudjon működni a Házás Hétvége ezen a vidéken.

Szombat délelőtt két előadás volt, amelyet egy magyarországi és egy erdélyi házaspár tartott Varga János atyával, aki a bécsi Pázmáneum rektora és korábban háromszor három éven át (2007–2016) a magyar közösség nemzeti felelős papja volt. Először a hit témaköréről beszéltek, életük egy-egy példáját bemutatták, segítettek a résztvevőket, hogy a maguk életében is emlékezzenek hitük kialakulására, fejlődésére. A másik témakör a remény volt, rámutatva, hogy felelősek a házaspárok egymás, az atyák pedig a rájuk bízottak

üdvösségéért.

A délutáni előadás a közösségről szólt, ezt egy partiumi és egy magyarországi házaspárral Ilyés Zsolt atya, sepsiszentgyörgyi plébános tartotta, felelevenítve az utat, ahogy kialakult a Romániai Magyar Házás Hétvége közössége, majd a résztvevők elgondolkodhattak arról, milyen konkrét célt szeretnének megvalósítani a közösségükben.

Október 11-én, szombaton Kovács Gergely érsek családi párbeszéd keretében találkozott az európai országok felelőseivel. Aznap este volt a találkozó csúcspontja, amikor is a kegytemplomban a közösség papjainak koncebrálásával a főpásztor szentmisét mutatott be az Európai Tanács tagjainak és a lelkinap résztvevőinek. A napi evangéliumi szakasz a tíz leprás történetéről szólt, akiket a betegség nemcsak testileg, hanem lelkileg is megsebzett: kizárta őket a közösségből, a templomból, a családból. Jézus meghallja kiáltásukat és mind a tízet meggyógyítja. A hála története a kapcsolat újjászületésének története is: a kapcsolat Isten és ember között, ember és ember között. Csak az Istennek hálat adni tudó emberben teljes a gyógyulás – fejtette ki az érsek atya –, majd arról

beszélt, hogy a Házás Hétvége is erről szól: a szív megtisztulásáról, a hála kimondásáról, a kapcsolatok megerősítéséről vagy éppen újjászületéséről. A Házás Hétvége víziója Jézus szavaira épül: „Szeressétek egymást, ahogy én szerettem titeket” (Jn 15,12).

Mindkét szentségben Krisztus szolgáló szeretete válik jelenvalóvá. E két szentség – házasság és papság – nem egymás mellett, hanem egymást kiegészítve létezik az Egyházban. A közösség szolgálatának e szentségeiben az emberi közreműködésen keresztül Krisztus maga teszi láthatóvá a Szentlélek által az Atya hűségét, szeretetét teremtő erejét, szépségét és gazdagságát. E küldetésben együttműködik, összekapcsolódik a házaspárok és a papok szeretete és szolgálata.

„A közös felelősség arra hívja a házastársakat és a felszentelt szolgálattevőket, hogy gyümölcsözően együttműködjenek a család-egyház gondozásában és megőrzésében” – mondta Ferenc pápa. Újítsuk meg elköteleződésünket. Spes non confundit, a remény nem csal meg – buzdított a gyulafehérvári érsek atya mindannyiunkat.

A mise végén, a kivonuláskor, amikor a papság már a hívekkel teli padsorok között állt, megható és különleges dolog történt: a romániai magyar nemzeti team arra kérte a híveket, hogy énekeljék el az *Aroni áldást*, ezzel áldják meg a papjaikat. Ettől a váratlan gesztustól többen elérzékenyültek, meghatottan fogadva a testvéri szeretet pillanatait, az abból áradó kegyelmet.

A szentmise után a közösség átvonult a Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium dísztermébe, ahol a jelenlévő nemzeti felelősöket (házaspárokat, papokat) ünnepelték, és megajándékozták őket egy-egy névre szóló rózsafüzérel, amelyet erdélyi házaspárok készítettek. Felcsendült Bartók és Kodály gyűjtéséből egy zenei összeállítás Péter Ernő hegedűművész és Petres Tamás zongoraművész közreműködésével, miközben Erdély Bálint Előd csodálatos táj- és életképeinek vetítésével gazdagították a zenei élményt.

György Agnes éneke, a csíkszéki táncosok vidámsága, valamint a szívvel-lélekkel jelenlévő résztvevők sugárzó szeretete tette egyedivé, színessé az estét.

Legyen minden pillanatért hála és dicsőség az Úrnak!

Szirmai Kati és Béla / Varga János atya, a magyarországi Házás Hétvége Közösség korábbi nemzeti felelősei

Leó pápa Josef Grünwidl atyát nevezte ki Bécs új érsekévé

XIV. Leó pápa Josef Grünwidl atyát nevezte ki Bécs új metropolita érsekévé. A kinevezett érsek az elmúlt kilenc hónapban a Bécsi Főegyházmegye apostoli adminisztrátoraként szolgált, miután Christoph Schönborn bíboros 2025. januárban, 80 éves korában nyugdíjba vonult. A 62 éves pap Bécs tizenkettedik érseke lesz, szentelése 2026 januárjában esedékes.

A Bécsi Érsekség által kiadott közleményben Grünwidl kinevezett érsek hangsúlyozza, hogy „*némi habozás után*” fogadta el a kinevezést. Kifejtette, hogy az elmúlt hónapokban egy meggyőződés érlelődött meg benne: „*Istennek nem arra van szüksége, hogy tökéletes legyek, azt akarja, hogy elérhető legyek. Bízva azokban, akik imáikkal támogatnak, és Isten segítségével, aki megtart, vezet és megerősít engem, örömmel vállalom ezt a feladatot. Várom, hogy sok emberrel találkozjak, azokkal, akik már az Egyházhöz tartoznak, és azokkal, akik még keresnek, akiknek talán segíthetek az életük útján*” – fogalmazott Grünwidl atya.

Josef Grünwidl a Bécsi Érsekséghez tartozó Hollabrunnban, Alsó-Ausztriában született; teológiát és orgonát az osztrák fővárosban tanult. 1988-ban szentelte pappá Franz König bíboros a Szent István-székesegyházban. Az évek során számos lelkipásztori és adminisztratív szerepkörben szolgált az érsekségen, többek között tikkárként, majd később püspöki helyenként Schönborn bíboros idején.

A főpásztor nyugdíjba vonulása után az érsekség apostoli adminisztrátorává nevezték ki. Bár az egyházmegyei körökön kívül nem ismert széles körben, Grünwidl atyát elkötelezett lelkipásztorként tartják számon, akinek elsődleges fókuszában a lelki megújulás áll.

A bécsi érsekség, amely mintegy egymillió katolikusnak ad otthont, Ausztria legnagyobb főegyházmegyéje. Hagyományosan Bécs érsekét bíborosnak nevezték ki, bár ezt a gyakorlatot Ferenc pápa eltörölte.

A bejelentésre reagálva Christoph Schönborn bíboros, Bécs nyugalmazott érseke örömet és hálát fejezte ki: „*Számomra a mai nap mélyen megindító és örömteli. Mi lehetne szebb annál, mint tudni, hogy érsekségünk jó kezekben van! Különösen meglat az egyházmegye egészében tapasztalható öröm a kinevezése miatt. A keleti egyházakban a hívek a felszentelésekor felkiáltanak: »Axios! Méltó!« Úgy tűnik számomra, hogy az egyházban az emberek már hetek és hónapok óta ezt mondják Josef Grünwidlről. Milyen csodálatos, hogy Leó pápa most megerősítette ezt.*” (Forrás: Vatican News)

„Virrasszatok, álljatok készen!” (Mt 24,37.44)

Adventi gondolatok

2025. november 30-án, Advent első vasárnapján elkezdődik az új egyházi év. Üzenetét Máté evangéliumának 24. fejezetéből vesszük: „*Virrasszatok, álljatok készen!*” Az Evangélium szavai három területen alkalmazhatók: álljatok készen megvédeni egyéni hiteteket, egyházi közösségeket és társadalmi, nemzeti hovatartozásokat.

Álljatok készen megvédeni egyéni hiteteket. Nagyszüleink, szüleink idejében ezt teljesíteni, még a kommunista elnyomás ellenére is, könnyebb volt. Adva volt a szilárd családi háttér, és mindaz, ami ebben segítette az egyént ahhoz, hogy hitét megélje, azt erősítse és minden napjait annak erejében élje. Korunkban az ember sok mindennek ki van téve, ami akadályozza őt abban, hogy hite szerint rendezze be az életét. Elég csak a média hatására gondolnunk, a társadalom szekularizált voltára, vagy olyan hatásokra, amelyek inkább negatív értelemben befolyásolják az egyént. Ezért napjainkban különösen fontos meghallani Jézus szavait: *Álljatok készen, virrasszatok!*

Álljatok készen megvédeni egyházi közösségeiteket. Kereszténységünk régóta nem volt annyira kitéve veszélyeknek, mint napjainkban. A világban számtalan helyen üldözik Jézus követőit, és ennek az üldöztetésnek bizonyos formái itt, Európában is észlelhetők. Az egyházakat támadják és minden irányból veszélyeztetve van a közösségek léte. Egyre kevesebben látogatják a szentmiséket, az is-

tentiszteleteket és veszik igénybe az egyház szolgáltatásait. Ezért fontos, hogy odafigyeljünk egyházi közösségeinkre, a diaszpórában különösképpen, azokat támogassuk, építsük a jelenben, hogy ezekben a közösségekben a jövőndő nemzedék is otthonra találjon.

Álljatok készen megvédeni nemzeti közösségeiteket. Isten minden embert egy nemzet tagjának teremtett. Beleszülettünk egy közösségbe, amelynek nyelve, kultúrája gazdagít mindnyájunkat és szükség esetén megvéd minket. Ez nagy ajándék számunkra. Az anyatej-jel magunkba szívtuk azon értékeket is, amelyek végigkísérnek minket életünkben.

Bedő Istvánné: Szárnyasoltár (vert csipke)

Ebből az ajándékból kell visszaadnunk valamit a nemzetenek olyan esetekben, amikor szüksége van a mi segítségünkre. Jövő év (2026) áprilisában országgyűlési választások lesznek az anyaországban. Mindenki, akinek erre lehetősége van, vegyen részt azon, és támogassa azokat a jelölteket, akik a békét, a biztonságot, az emberi és keresztény értékeket védik. Legyünk a nemzet őrei, óvjuk meg a jövő évben is azokat a vívmányokat, amelyeket számunkra a vezetőink az elmúlt évtizedekben megteremtettek, felépítettek és amit az elkövetkezendő időben is biztosítani képesek.

Ezekkel a gondolatokkal és imával kezdjük és éljük meg az adventi, majd a karácsonyi időt és az azt követő új évi hónapokat.

Vencser László felelős szerkesztő

Golarits Gyöngyi rangos állami kitüntetést vett át

Mindazért az áldozatos és elhivatott munkáért, amelyet a svájci magyar közösség megmaradásáért, összetartásáért és gyarapodásáért végzett és végez, Golarits-Pukhly Rózsa Gyöngyi, a Zürichi Magyar Katolikus Misszió egyháztanácsának világi elnöke 2025. október 26-án a nemzeti ünnepi megemlékezésen átvette a Magyar Bronz Érdemkereszt kitüntetést, amelyet Dr. Sulyok Tamás köztársasági elnök adományozott számára. Varga Péter atya, a misszió vezetője az alábbi nyílt levéllel gratulált a rangos elismeréshez:

Kedves Gyöngyi! Gratulálok a misszióknak, a hívek nevében a magas állami kitüntetésedhez. Én már régóta vártam, hogy méltó elismerést kapj azokért, amiket fel is soroltak: a hétvégi iskola alapítása; a karitászcsoport vezetése; cserkészlet alapítása; a magyar egyesület vezetésében a szolgálatod; a férjedről elnevezett kórus élte; egyéb tevékenységek: Szent Erzsébet tiszteletének terjesztése, szép orgonák hírének terjesztése elhunyt férjedet segítve.

Meglepődtem, amikor a svájci magyar nagykövet, dr. Czukur József elmondta, hogy ma miattam jött Zürichbe. És a magyarázat után még hozzátette, hogy erőd a hitéből táplálkozik és Jézus a példaképed. Megható volt mindezt látni és hallani. És így adta át neked a magyar köztársasági elnök által küldött magas állami kitüntetést, a Magyar Bronz Érdemkeresztet, amelyet a haza szolgálatában, az ország fejlődésének elősegítésében, valamint a közjó és az egyetemes emberi értékek gyarapításában végzett kimagasló, példamutató tevékenység elismerésére adományoznak. Jó volt most melletted lenni azokkal a magyar testvérekkel, akik a mai ünnepet meg akarták itt ünnepelni.

A Magyar Egyesület elnöke elmondta, hogy örökös tagja vagy most már az egyesület veze-

tőségének. Misszióknak vezetése is megalakulásakor ugyanezt fejezte ki, csak nem hangosan kifelé, amikor felkértünk a Missziós Tanács világi elnökének feladataira, még akkor is, ha azt mondtad, hogy fiatalabbak átvehetnék ezt, de megerősítettünk, hogy amíg erőd van, legyél így köztünk. Legyél úgy köztünk, mint Szent Erzsébet a saját korában, ezért is kaptál tőlünk egy aranyrózsát.

Minden nem hangozhatott el. Például az, hogy aki veled találkozott, az megtapasztalja a nyitott szívet és a segítőt, meleg emberi szeretetet. Türelmetlennek szinte soha nem lehet téged látni, és azt sem látja sok ember, hogy mennyi mindent teszel ma is másokért és mennyi igazi áldozatot hozol most is másokért.

A mai ünnep szónoka, Pánczél Károly, a Magyar Országgyűlés Nemzeti Összetartozás Bizottságának elnöke is először hozzá fordult, és megköszönte mindazt, amit itt az emberekért és közösségeikért tettél. És oly jó volt hallani, hogy rajtad kívül mindenkinek köszönetet mondott, aki az itteni magyar közösségeket szolgálja. Mennyire kevés ilyen ember van már, mert sokan csak a saját dolguk után mennek.

Kedves Gyöngyi, a szolgálatban még nem mehetsz nyugdíjba. A következő lépés, hogy egy nagyobb karitászgyűlésen beszélj nekünk Szent Erzsébetéről és a mi teendőinkről.

Szeretettel a misszió hívei nevében:

Péter atya

Mi is szívből gratulálunk Golarits Gyöngyinek, lapunk hűséges olvasójának, és kívánjuk, hogy a mély istenhiten és magyarságtudaton alapuló közösségépítő tevékenységét még hosszú éveken át folytathassa!

Varga Gabriella és az Életünk újság szerkesztősége

Hírek

Történelmi találkozó jött létre 2025. október 23-án, csütörtökön délelőtt a Vatikánban: III. Károly angol király és Kamilla királyné tett látogatást Leó pápánál, kíséretükkel együtt. A magánaudienciát követően Károly király az államtitkárságon folytatott megbeszélést Pietro Parolin bíboros államtitkárral, míg Kamilla királyné megtekintette a Pál-kápolnát. Délben a Sixtus-kápolnában ökömenikus imádságon vettek részt Leó pápával, Stephen Cottrell anglikán prímás érsek jelenlétében. XIV. Leó pápa 12.45-kor a Királyi teremben az angol uralkodóval jelen volt egy a környezeti fenntarthatóságról tartott találkozón, amelyet az Átfogó Emberi Fejlődés Dikasztérium titkára, Alessandra Smerilli beszéde vezetett be. A pápa és Károly király kölcsönösen megajándékozták egymást egy-egy orchideával, a környezetvédelem és az Isten által teremtett világ iránti elkötelezettségük jeleként.

Oktober 30-án az Olaszországi Magyar Katolikus Misszió halottak napi megemlékezést tartott a római Verano-i Temetőben. Magyarország Kormánya jóvoltából a Jubileumi Szentév alkalmából megújultak a magyar sírhelyek, amelyeket ezen alkalommal Törő András atya, a Pápai Magyar Egyházi Intézet rektora és Olaszország magyar főkonzulja áldott meg. A megemlékezésen részt vett Kovács Ádám Zoltán, Magyarország római nagykövete, Habsburg-Lotharingiai Eduárd, Magyarország szentszéki és a Szuverén Máltai Lovagrend mellé akkreditált nagykövete, Berényi László, a Római Magyar Akadémia megbízott igazgatója, Terdik Sebestyén, a Villa Mater Redemptoris és a Szent István Ház igazgatója, valamint mindkét nagykövetség munkatársai, a Pápai Magyar Intézet növendékei, a Szent István Alapítvány munkatársai és a római magyar közösség tagjai. A római magyar halottak az ott élők szívében és emlékezetében tovább élnek. Isten nyugosztalja őket!

A Román Görögkatolikus Egyház Püspöki Szinódusa, amely 2025. november 2–6. között Rómában rendkívüli ülésen tanácskozott, Claudiu-Lucian Pop püspököt, a Kolozsvár–Szamosújvári Egyházmegye eddigi főpásztorát választotta meg fogaras-gyulafehérvári érsek-metropolitává, valamint a Román Görögkatolikus Egyház nagyérsekévé. Megválasztását XIV. Leó pápa a kánonjogi előírásoknak megfelelően jóváhagyta, beiktatását 2025. november 15-én ünnepelték a balázsfalvi Szentháromság nagyérseki székesegyházban.

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata és az Alföld Idegenforgalmáért Alapítvány szervezésében a város két egykori piarista paptanára, Balázs Gergely (1947–2020) és Szabó István (1941–2020) emléke előtt tisztelegtek nagyszámú helyi és vendégrésztvevők 2025. november 5-én a kecskeméti Szentháromság (piarista) templomban. A program reggel koncelebrációs szentmisével kezdődött, majd magas színvonalú konferenciával folytatódott. A rendezvényről következő kiadásunkban számolunk be részletesen.

Az *Életünk* újság közösségéért felajánlott szentmisék sorozata 2025. november 11-én Erdélyben, Csíkszenttamáson; november 16-án Magyarországon, Sárospatakon; november 29-én Németországban, Kölnben; december 14-én pedig Svájcban, Zürichben folytatódik. Ezekről az alkalmakról 2026. évi első lapszámunkban tájékoztatjuk olvasóinkat.

A Szeretet Lelke...

(folytatás az 1. oldalról)

Isten segítségével nélkül nem tudunk boldogulni. Az ember nem tud igazán ember lenni anélkül, hogy Istenhez fordulna és Istentől kérné életének irányítását. Ebben a szentmisében különösen kértük, hogy árássa ki ajándékait azokra, akik a bérmálás szentségét kérték.

„Akit a Szentlélek betölt, annak teljesebb lesz az élete, elkezd jobban szeretni az életét. A Szeretet Lelke, az Élet Lelke megszeretteti

velünk az életet és megmutatja nekünk az élet igazi szépségét” – bátorította a püspök atya a fiatalokat, majd értük imádkozott, hogy töltsék be őket úgy a Szentlélek, hogy megtapasztalják az Isten szeretetét! Töltsék be őket az Élet lelke az élet teljességének szeretetével, ami nem önzés, hanem önjárandékozás, áldozat másokért, egymás életének segítése, hogy így alkossanak szeretetközösséget. Ahogy Jézus is mondja: arról ismernek meg titeket, hogy szeretitek egymást (vö. Jn 13,35). Legyen számukra örök életre szóló ajándék e szentség kiszolgáltatása!

Mustos Edit

(Nem csak) Gyermeknek

„A szentek földje”

Van-e olyan szeglete Földünknek, ahol különösen sok szent életű ember élt a régimúlt időkben vagy akár napjainkban? Kézenfekvő válasz lehet a kérdésre a régi Itália, a mai Olaszország, hiszen Egyházunk legismertebb szentjei közül sokan onnan származtak: elég, ha csak a bencés rend alapítójára, Szent Benedekre, a ferencesek atyjára, Assisi Szent Ferencre, Pietrelcinai Szent Pio atyára, vagy éppen kortársunkra, a nemrégiben szentté avatott Carlo Acutisra gondolunk. Eszünkbe juthat Spanyolország is, hiszen a jezsuita rend alapítója, Loyolai Szent Ignác, az egyik legnagyobb hatású keresztény misszionárius, Xáveri Szent Ferenc, valamint Avilai Szent Teréz is erről a vidékről származik.

Am van hazánknak, Magyarországnak is egy bizonyos területe, amelyet „a szentek földjének” neveznek. Nem is akárcsak illette e jelzővel ezt a vidéket: Szent II. János Pál pápa! Ő nevezte így hazánk nyugati határvidékét, a Szombathelyi Egyházmegyét. S bizony, ha végigtekintünk a város, az egyházmegye történelmében, számos szent életű személy alakját fedezzük fel. Már az ókorban, a kereszténység hajnalán sokan adták itt életüket hitükért. A számos ismeretlen szent mellett név szerint ismerjük Szent

Kvirint, aki a IV. század elején a Római Birodalom keresztényüldözései során vállalta a vértanúhalált Savariában, a mai Szombathely területén. Európa egyik legismertebb szentje, a későbbi tours-i püspök, Szent Márton itt, Savariában látta meg a napvilágot szintén a IV. században. Szent Leonianus, a frank földön kolostorokat alapító szent életű apát is Savaria szülőtte. Később pedig, a XX. században itt élt és szolgált a rászorulókat – a körmendi kastélyban és a mellette működő ingyenes kórházban – Boldog Batthyány-Strattmann László, a szegények orvosa. Ebben az egyházmegyében, Csehimindszenten született és működött 1944-ig a múlt századi magyar történelem egyik legnagyobb alakja, Mindszenty József bíboros, hercegprímás.

Szombathelyen született, majd a városhoz közeli Zsidán gyilkolták meg brutális kegyetlenséggel, harminckétéssel a kommunizmus áldozatát, Boldog Brenner János vértanút. Rá ebben a hónapban, december 15-én, égi születésnapján emlékezik Egyházunk.

E néhány sorból is megállapíthatjuk, hogy a Szombathelyi Egyházmegye valóban a szentek földje. Legyünk büszkék hazánk ezen szegletére!

Kovács Péter

Elhunyt Dominik Duka emeritus prágai bíboros

Hosszan tartó betegség után, 2025. november 4-én, 82 éves korában elhunyt Dominik Duka domonkosrendi szerzetes, nyugalmazott prágai bíboros-érsek, a Cseh Püspöki Konferencia korábbi vezetője. Az evangélium fáradhatatlan hirdetője, a magyarság segítőkész és elkötelezett barátja volt.

Dominik Jaroslav Duka a kelet-csehországi Hradec Královében született 1943. április 26-án. 1969. január 6-án lépett be a Prédikátorok rendjébe, 1970. június 22-én szentelték pappá. A Prágai Főegyházmegye számos plébániáján szolgált. Teológiát tanult Litoměřicében, 1979-ben teológiai licenciát szerzett a Varsói Teológiai Karon. 1975-ben a cseh hatóságok megtiltották neki a papi szolgálat végzését és közel tizenöt évre – 1989-ig – a plzeňi Škoda gyárba osztották be műszaki rajzolónak. Eközben titokban a rendjén belül novíciusmesterként és teológiai tanárként dolgozott, amiért 1981 és 1982 között Plzeňben „illegális ellenzéki vallási tevékenység” miatt kétévi börtönbüntetésre ítélték. A cseh rendszerváltozást követően, ahogy hazájában megszűnt a kommunista rezsim, II. János Pál pápa 1998.

június 6-án Hradec Králové, vagyis szülővárosa püspökévé nevezte ki; szeptember 26-án szentelték püspökké. 2010. február 13-án XVI. Benedek pápa kinevezte Prága érsekévé és Csehország primásává. 2010-ben hazája püspökei a Cseh Püspöki Konferencia elnökévé választották. XVI. Benedek pápa a 2012. február 18-i konzisztóriumon bíborossá kreálta. Tíz évvel később, 2022. május 13-án Ferenc pápa elfogadta a prágai érseki szolgálatáról való lemondását, miután elérte a 75 éves korhatárt.

Dominik Duka bíboros szoros kapcsolatot ápolta a magyarokkal, a csehországi magyar katolikusok sorsát is a szívében viselte. A magyar anyanyelvű hitélet támogatásáért, valamint a magyar-cseh egyházi és politikai kapcsolatok erősítéséért 2018-ban Budapesten átvette a Magyar Érdemrend Középkeresztje a Csillaggal kitüntetést Áder János akkori köztársasági elnöktől. Azon kevés cseh közéleti és egyházi személyek közé tartozott, akik kezdetől fogva nyíltan és nyilvánosan kiálltak a kommunizmus üldözöttjeinek és áldozatainak ügye mellett. Nagy tisztelője volt Mindszenty József bíborosnak, és támogatta az 1957-ben kommunista börtönben elhunyt vértanú Esterházy János, a felvidéki magyarság két világháború közötti

vezetőjének rehabilitálását. Munkásságát 2025. március 7-én Budapesten az Országház felsőházi termében Esterházy János-díjjal is elismerték. Duka bíboros lehetővé tette, hogy több éves kihagyást követően a cseh fővárosban újjászülethessen a magyar lelkészség. Kezdeményezte egy magyar lelképásztor Prágába helyezését, s ehhez rendelkezésre bocsátotta a belvárosi Szent Henrik-templomot és a hozzá tartozó plébániát. Neki köszönhető az is, hogy a lelkészség 2017 decemberétől immár személyi plébániaként működhet. Gyakran felkereste Magyarországot, templomaiban rendszeresen celebrált szentmisét, felszólt számunkra fontos történelmi események alkalmával. Jelen volt 2025. május 31-én Máriazellben Mindszenty József bíboros szobrának leleplezésén és megáldásán is.

A Jan Graubner prágai metropolita érseknek címzett részvétlétávitatában Leó pápa közelségét fejezte ki a Prágai Érsekség tagjainak, a Prédikátorok rendje domonkos szerzeteseinek, a papoknak és a híveknek, akik az elhunyt bíboros személyében szilárd hitű

pásztorra és az evangélium félelem nélküli hirdetőjére találtak. Leó pápa hálát adott Istennek Duka bíboros elkötelezett lelképásztori munkájáért, és csodálattal emlékezett vissza bátorására az üldözöttség időszakában, amikor szabadságától megfosztva sem ingott meg Krisztus és az Egyház iránti küldetésében. Akkor is atyai szívvel vezette Isten népét, előmozdítva a megbékélést, a vallásszabadságot, valamint a hit és a társadalom közötti párbeszédet. Püspöki szolgálata – amint arra az „*Igazság lelkében*” jelmondata is utal – a domonkos lelkiségnek az igazság és szeretet jegyében működő karizmájára épült, a küldetése iránti hűséges odaadás példája marad. A Szentatyja, miközben Isten irgalmára bízta e derék és nagylelkű szolgáló lelkét, azért imádkozik, hogy az Úr fogadja be őt Országja örömébe, és szívből adja apostoli áldását mindazokra, akik gyászolják halálát és részt vesznek a temetésén.

Dominik Duka 2025. november 15. óta a prágai Szent Vitus-székesegyházban nyugszik. Legyen csendes és békés a pihenése! **(VG)**

2025. szeptember 27., szombat

A szentévi zárandoklat ünnepélyes nyitó-ráhangoló szentmisével kezdődött a kölni dómban, a dómszárandoklat alkalmával. Ezekkel kapcsolódhattunk be a nemzetközi imába, amely előképe volt a szentévi római zárandokok sokaságának és sokszínűségének.

A mise elején Dominikus Schwaderlapp segédpüspök úr megáldotta és meggyújtotta a zárandokgyertyát és imájában hangsúlyozta: Krisztus a világ világossága – erre emlékeztessen bennünket ez a gyertya és zárandokutunkon Krisztus vezessen bennünket fényével.

Prédikációjában egy fontos kérdést tett fel, amelyre a válasz minden zárandok szívében meg kell születessen: Mire van szükség ahhoz, hogy a remény zárandokai lehessünk?

Három dologra: (1) Döntés. Krisztus mellett kell döntenem mindennap, minden pillanatban. Igent kell mondanom Krisztusra, és ki kell mondanom, hogy Isten akaratát akarom teljesíteni. (2) Elvárás. Ez nem egy nekem „kijáró dolog” elvárása, hanem reménytelen, nyitott szívvel való várakozás, amely Krisztusba veti minden bizodalmit, Tőle vár mindent. (3) Mozgás (elindulás). Az apostolok a feltámadás után azonnal útra kelnek; Mária az angyali üdvözlés után Erzsébethez siet. Az evangéliumokból pedig tudjuk, hogy az út végén mindegyikükre öröm várt, igazi öröm. „Azokban a napokban Mária útra kelt, és a hegyek közé, Júda egyik városába sietett. Belépett Zakariás házába és köszöntötte Erzsébetet. Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, szíve alatt megmozdult a magzat, és a Szentlélek betöltötte Erzsébetet” (Lk 1,39–41). Kikaruka ruha furaha – szuahéli nyelven így fejezik ki ezt az örömteli találkozást. A magzat nemcsak megmozdult, hanem örömeiben ugrándozott.

Zárandokutunkon mi is minden reményünket vessük Krisztusba, s az út végén olyan örömet kapunk, amit a világ nem adhat.

2025. október 10., péntek

Ferenc pápa rendelkezése szerint a jubileumi Szentévi teljes búcsú nyerhető. Ennek azonban nem feltétele, hogy mindenki Rómába zárandokoljon. Minden helyi székesegyházban, bazilikában vagy kijelölt templomban elnyerhető a szentévi teljes búcsú ezekkel a feltételekkel: szentgyónás, szentáldozás és a pápa szándékára a Miatyánk, a Hiszekegy és egy Szűzanyához szóló fohász elimádkozása. Azok is részesülhetnek a jubileumi búcsúban, akik komoly okból nem tudnak részt venni zárandoklaton (idősek, betegek, kórházakban vagy más gondozóintézményekben állandó betegszolgálatot végzők), ha lélekben egyesülnek a zárandokhívekkel, különösen a média közvetítésével, imádkoznak a Szentatya szándékára és felajánlják szenvedéseiket vagy életük nehézségeit.

Ezen a pénteken Bonnban jártunk. A város védőszentjeinek ünnepéhez kapcsolódóan dr. Markus Hofmann, a Bonni Münster jelenlegi plébánosa és a város főesperese szintén nemzetközi szentmisére hívta az anyanyelvi csoportokat. A templom „szent kapui” messziről hirdették a jubileumot a Szentévi logójával, jelezve a búcsú elnyerésének lehetőségét is.

Szent Cassius és Florentius vértanú neve számunkra talán idegenül hangzik. Persze a szentek végtelen sokaságában nem ismerhetünk mindenkit név szerint, érdemes a jubileumi Szentévi egy kicsit rájuk tekintenünk, különösen mielőtt az Örök Városba indulunk.

Szent Márk evangélista révén, aki az alexandriai egyház alapítója és első püspöke is volt, a korai kereszténység Egyiptomban hamar elterjedt. Cassius és Florentius a III. század végén a Római Birodalom hadseregében szolgált a thébai légiónaként. A császár hazájuktól távol, Germániába küldte őket, ahol az idegen, külső körülmények ellenére közös hitük tartotta még jobban össze az egyiptomi katonákat. Svájcban Mór (Mauritius), Bonnban Cassius és Florentius, Kölnben Gereon, Xantenben pedig Viktor neve maradt fenn, akik hitüket megőrizve társaikkal vállalták a vértanúhalált.

Markus Hofmann prédikációjában kiemelte, hogy Cassius és Florentius, akik vértanúságukért elnyerték az örök életet és Krisztusnál közbenjárnak értünk, biztosan örömmel nézik, hogy sirjaik fölött évszázadok múltán is emlékezünk rájuk és egykori hitvallásuk ma is gyümölcsöt terem. Hozzuk eléjük kéréseinket, nehézségeinket, különösen, amikor otthonunktól távol vagyunk!

2025. október 20., hétfő

Érdeklődő tekintetek, ismerkedés, viszontlátás, örömteli várakozás, izgalom – különböző

A remény zárandokai Rómában

(Napló)

érzelmeik keveredtek a düsseldorfi repülőter csarnokában, ahol kis magyar csapatunk gyülekezett, hogy hosszú készüllet után elinduljunk az Örök Városba. Túljutva az ellenőrzőponton már egyre több „kéksálas” zárandokkal találkoztunk. Mindegyikük arcára mosoly ült, amikor más náció tagján felfedezték a Kölni Érsekség ismertetőjelét. A mi kis zárandokcsoportunk életkora közel hét évtizedet ölel át, de már a beszállásra való várakozás alatt látszott, hogy a kommunikáció senkinek sem okoz gondot: mintha már mindenki régóta ismerné egymást. Egy finom kávé mellett a legkülönbözőbb témák kerültek felszínre fiatalabbak és idősebbek között.

Nem tudom, mennyire jellemző, hogy a kifutópályára sárga téglalapba fekete nyilat fessek, én most láttam ilyet először, és bárhogya is kerestem, látok-e többet, egy sem mutatkozott.

Persze ennek semmi jelentősége, nincsenek pályamódosítási terveim, de abban a pillanatban, ahogy ezt felfedeztem, a Camino (Szent Jakab zárandokútja) útjain végigkísérő sárga nyilak jutottak eszembe. Mintha ez az egy a nagy vasmadárnak jelezte volna, hogy zárandokokat visz a Szent Városba.

Róma már esti fényeket öltött, amikor landoltunk, és legalább egy órába telt, mire a csomagjainkat megkaptuk. A kijáratnál már várt ránk az utazási iroda egyik alkalmazottja, s bár mi már útra készen álltunk, meg kellett várunk a düsseldorfi horvát misszió híveit. A szervező hölgy számára talán az egyik legnehezebb feladat következtet: névsorolvasást tartott az együtt vagy ötven főt számláló horvát és magyar csoportnak. Csak ezután indultunk a buszhoz, amely a Szent István Zárandokházba vitt minket, a horvátok pedig a szomszéd utcában lévő Mater Mundi Házban térhettek nyugovóra.

2025. október 21., kedd

A főbejárat feletti szobának egy előnye van: a ház előtti pálma fűrtökben lógó termése kucskál be az ablakon.

A Szent István Ház kápolnájában reggeli imával kezdtük a napot. Az oltárkép Prokop Péter (1919–2003) katolikus pap és festőművész alkotása, a Magyar Szenteket állítja elénk. De az ő szebbnél szebb képei díszítik nemcsak a kápolnát, hanem a ház folyosóit is.

A Lateráni-bazilikába vezető úton kigyózó buszok és autók már reggel előrevetítették, mi vár ránk a nap folyamán. A tervezett vezetés elmaradt, épphogy bejutottunk a zárandoklat ünnepi nyitó szentmiséjének kezdetéig. De áthaladva a Szent Kapun, a különleges bazilika mindenért kárpótolt.

A Lateráni Szent János-bazilika a Katolikus Egyház főtemploma, pápai székesegyház, és ahogy a felirat is hirdeti, a város és a földkerekség minden templomának anyja és feje. I. Szilveszter pápa 324-ben az Üdvözítő Krisztus tiszteletére szentelte fel. Másik két pápa később Keresztelő Szent Jánost és Szent János evangélistát is a székesegyház védőszentjévé tette. Ennek tudatában már megnyugodtunk, mert a téren várakozva épp arról vitakoztunk, hogy kit jeleníthet meg a homlokzat központi szobra.

Persze a sasok vagy a sasszeműek előnyt élveznek. Messziről lehet a feltámadt Krisztus, de akár Keresztelő is. Viszont némi pápaszemviselettel úgy tűnik, hogy az illetőnek nincs szakálla.

VIII. Bonifác pápa 1300-ban ebben a székesegyházban nyitotta meg az első Szentévet. Így illett, hogy 725 év múlva Woelki bíboros is itt celebrálja a kölni főegyházmegye jubileumi zárandoklatának nyitó szentmiséjét, amelyre közel ezer zárandok érkezett: az anyanyelvi pasztoráció híveiből kb. 650 fő, német plébániákról pedig kb. 300 hívó. Prédikációjában az Egyház – mint a völegénynek felékesített menyasszony (vö. Jel 21,2) – szépségét emelte ki. Az „élő kövekből” felépülő Egyház (vö. 1Pét 2,5) szépségét zárandoklatunk alatt különösképpen is felfedezhetjük és megélhetjük.

Ennek a jubileumi évrnek – itt a Lateráni-bazilikában – felfedeztem egy különlegességét: az idén megválasztott XIV. Leó pápa példaképe, XIII. Leó pápa síremléke a sekrestye bejárata felett (!) látható. (Ő is azok közé tartozik, akit a Vatikán falain kívül temettek el.) Az igen nehéz időkben huszonöt éven át szolgáló egyházfő, akit a béke és kiengesztelődés pápájának is mondhatnánk, mosolyogva „köszönti” az érkező szolgálókat.

Következő állomásunk a Santa Maria Maggiore-bazilika volt, ahol duplán sorakozott mindenki, aki Ferenc pápa sírjánál szeretett volna egy fohászt mondani. A kontraszt hatalmas, a tanítás hasonló. A szintén a Vatikán falain kívül nyugvó Szentatya sírja végtelenül egyszerű s csak egyetlen szál fehér rózsá díszíti.

Ferenc pápa tudatosan választotta nyughelyül ezt a gyönyörű templomot, amelyet minden apostoli útja előtt felkeresett a Szűzanya közbenjárását kérni, az út végeztével pedig eljött megköszönni anyai gondoskodását.

A szentély a Szűzanya életének legfőbb mozzanatait tárja a szemünk elé: az oltárképen Jézus születését szemlélhetjük, felette Szűz Mária elszenderülése látható, az apszis gyönyörű mozaikja pedig Mária Mennyekben való megkoronázását ábrázolja. A fölthár alatt találjuk a „születés-barlangot”: a betlehemi jászol darabjait díszes ereklyetartóban.

Délután vezetett sétát szerveztek a belvárosban az érsekség minden zárandoka számára. Nagyon szkeptikusak voltunk, hogyan lehet kilencszáz emberrel egyszerre mozogni Róma utcáin. A Trevi-kútnál egy hatalmas tömegként az egész teret elleptük, utána azonban a huszonhárom csoport különböző útvonalakon indult tovább, így nem botlottunk egymásba.

A 135 lépcsőfokból álló Spanyol lépcső megmászását kihagytuk. A Pantheon irányába sétáltunk. A negyvenhárom méter átmérőjű kerek épület eredetileg minden isten számára épült. A VII. század elején szentelték keresztény templommá, Szűz Mária és az összes keresztény vértanú tiszteletére. Egyedülálló vasalatlanbeton-kupolájának közepén egy kilenc méter átmérőjű nyílás szolgál természetes fényforrással.

A nap utolsó állomása következett, a Piazza Navona, Róma leglátogatottabb tere. Helyén egykor aréna állt, de erre már csak ovális formája emlékeztet. Bárhonnán érkezünk, mindenhol szökőkút fogad. A tér közepén Bernini alkotása, a Négy folyó szökőkútja lenyűgöző. De a két kisebb szökőkút (Neptun- és Mór-kút), a körülölelő épületek, a Szent Ágnes-templom tornya és kupolája és a nyugovóra készülő Nap narancsos-rózsaszínes sugarai is varázslatossá tették sétánk befejező helyét.

Mire a Tevere partján várakozó buszokhoz értünk, eleredt az eső, ami egész nap kergetett bennünket. De cserébe a Szent Péter-bazilikát földöntúli fényekkel és színekkel festette meg. Talán ezzel is próbált minket előre ráhangolni a Szentatyával való találkozásra.

2025. október 22., szerda

Rövidre fogtuk az éjszakát. Eredetileg a közös nagy busszal mentünk volna az általános kihallgatásra, de a zárandokok ezrei és tízezei miatt féltünk, hogy ha a megadott időpontban indulunk, talán már be sem jutunk a Szent Péter tere. Ezért jobban bíztunk a helyi közlekedésben s 6-kor már útnak indultunk a 870-es busszal. Ennek érdekessége, hogy egy Indicar Mobi City típusú városi minibusz, amelyet szűk utcákra terveztek. Huszonöt perc alatt szinte repült velünk a Vatikánba. Megérte a hajnali ébresztő! Hét órakor már több száz méteres sorokban várakoztak a pápai audienciára érkezők. Mire az ellenőrzőponton átjutottunk, a Nap is előbújt a Gianicolo-domb mandulafenyői mögül.

A Szent Péter-bazilika homlokzata percek alatt aranyba öltözött. Illett is, hiszen vasárnap (október 19-én) Leó pápa hét új szentet avatott, akiknek a képei még láthatók voltak: két vértanú, Pietro To Rot katekétát és Ignazio Choukallah Maloyan püspököt, Maria Troncatti, Vincenza Maria Poloni és Carmen Rendiles Martínez szerzetesnőket, valamint Bartolomeo Longo és José Gregorio Hernández Cisneros világi hívőket.

Leó pápa katekézisének alapjául az emmauszi tanítványok történetét állította szemünk elé: „Jézus Krisztus feltámadása olyan esemény, amelyet sosem lehet eleget szemlélteni és elég mélyen átélmélni: minél mélyebben foglalkozunk vele, annál inkább lebilincsel bennünket, mint egy vakító, mégis lenyűgöző fény. Ez az életnek és az örömeknek olyan kitörése volt, amely az egész világág értelmét megváltoztatja: negatívából pozitívvá tette, ámde nem látványosan, még kevésbé erőszakosan történt, hanem szelíden, rejtetten, mondhatni alázatosan.

Ma arról elmélkedünk, miként gyógyíthatja Krisztus feltámadása korunk egyik betegségét: a szomorúságot. A szomorúság – ez a mindent átható és elterjedt kór – sok ember mindennapjait kíséri. Az ember bizonytalanságot érez, oly-

kor mély kétségbeesést, mely elárasztja belső világát, s mintha eloltaná benne az öröm legkisebb szikráját is. A szomorúság megfosztja életünket értelmétől és erejétől, így életünk irány és cél nélküli tengődéssé válik. Ez a ma oly gyakori tapasztalat eszünkbe juttatja Lukács evangéliumának híres elbeszélését az emmauszi tanítványokról (vö. Lk 24,13–29). Csalódottan és csüggedten mennek el Jeruzsálemből, maguk mögött hagyják a Jézusozhoz fűzött reményüket, akit keresztre feszítettek és eltemettek. A történet bevezető részében ez az epizód az emberi szomorúság paradigmájaként jelenik meg: el-tűnik a cél, amelybe annyi energiát fektettek, és megsemmisült mindaz, ami életük lényegének tűnt. Reményük szertefoszlott és csüggedtség telepedett szívére. Minden összeomlott rövid idő alatt: pénteken és szombaton, események drámai egymásutánjában.

A paradoxon valóban jelképes: ez a szomorú, a vereség fájdalmát hordozó visszatérés a mindennapokba éppen a világosság győzelme, a beteljesedett húsvét napján zajlik. A két férfi hátat fordít a Golgotának, a keresztre feszítés rettenetes színhelyének, amely még mindig elevenen él szemükben és szívükben. Minden elveszettnek tűnik. Vissza kell térniük korábbi életükhöz, lesütött szemmel, remélve, hogy senki sem ismeri fel őket. Egyszer csak egy vándor szegődik a két tanítvány mellé, talán egy a sok zárandok közül, akik húsvétra felmentek Jeruzsálembé. Ő a feltámadt Jézus, de ő nem ismerik fel. A szomorúság elhomályosítja tekintetüket, elfelejteti velük az ígéretet, amelyet a Mester többször is elmondott, hogy meg fogják ölni, de a harmadik napon feltámad. Az idegen odalép hozzájuk, és érdeklődik, miről beszélgetnek. A szöveg azt mondja, hogy ő „szomorú arccal megálltak» (Lk 24,17). Az itt használt görög melléknév teljes szomorúságot jelent: arcukon a lélek bénultsága tükröződik. Jézus meghallgatja őket, hagyja, hogy kiadják magukból csalódottságukat. Majd nyíltan és határozottan megfedi őket: »Ó, ti balgák, milyen nehezen tudjátok elhinni, amit a próféták jövendöltek» (Lk 24,25), és az Írások alapján kimutatja, hogy a Messziának szenvednie, meghalnia kellett és fel kellett támadnia. A két tanítvány szívében ismét fellobban a remény tüze, és amikor leszáll az este és eléri úti céljukat, meghívják titokzatos társukat, hogy maradjon velük. Jézus elfogadja a meghívást és asztalhoz ül velük. Majd kézbe veszi a kenyeret, megtöri és odanyújtja nekik. Ebben a pillanatban a két tanítvány felismeri..., de Ő azonnal eltűnik szemük elől (vö. Lk 24,30–31). A kenyértörés mozdulata felnyitja szívük szemét és újra megvilágosítja kétségbeeséstől elhomályosult tekintetüket. Ekkor minden világossá válik: a közösen megtett út, a gyengéd, mégis erőteljes szó, az igazság fénye. Azonnal örömmel tölti el őket, újra erő járja át fáradt tagjaikat, a múlt emléke újra a hála forrásává lesz. Sietve visszatérnek Jeruzsálembé, hogy mindent elmeséljenek a többieknek.

„Valóban feltámadt az Úr” (Lk 24,34). Ebben a valóban határozószóiban emberi történelmünk biztos beteljesedése tükröződik. Nem véletlen, hogy ez az az üdvözlés, amellyel a keresztények húsvét napján egymást köszöntik. Jézus nem szavakban támadt fel, hanem tényekben: saját testével, amely megőrzi a szenvedés nyomait, örök pecsétjeként irántunk tanúsított szeretetének. Az élet győzelme nem üres szó, hanem valóságos, konkrét tény.

Az emmauszi tanítványok váratlan öröme legyen gyengéd figyelmeztetés számunkra, amikor utunk nehezzé válik. A Feltámadott az, aki alapjaiban változtatja meg látásmódunkat és reményeinket a feltámadástól üres szívünkkel. A szív útjain a Feltámadott ott van velünk és értünk. Tanúsítja, hogy a halál vereséget szenved, hirdeti, hogy az élet győz, a Golgota sötétsége ellenére is. A történelem még sok jóban reménykedhet.

A Feltámadás felismerése azt jelenti, hogy új szemmel tekintünk a világra: visszatérünk a fényhez, hogy felismerjük az Igazságot, aki megváltott és megvált bennünket. Testvéreim és nővéreim, maradjunk éberek nap mint nap a feltámadt Jézus húsvétjának csodálatában! Egyedül Ő teszi lehetővé a lehetetlent!”

A katekézis alatt az égi áldás sem maradt el. A zárandokok sokaságát is vidámmá változtatja: előkerültek a különböző színű és mintájú esernyők. A „védősátrak” alatt először mint megszeppent tanítványok ültünk, de a Szentatya szavai hallatán a mi „nehézségünk” is örömmé változott.

Leó pápa fiatalossága és energikussága nem csak a képernyőkön szembetűnő. A pápabillal szinte száguldozott a Szent Péter téren.

Időnként megállt egy-egy betegnél vagy kisgyermeknél, emelte hozzá. Ő szelíden lehajolt, megáldotta őket, majd a korábbi tempójában folytatta útját a téren és pillanatok alatt annak minden pontját végigjárta.

Az audiencia végén a püspökök egyenként járultak a Szentatya elé. A kivétítőkön mi is részesei lehettünk annak a pillanatnak, amikor Schwaderlapp püspök levette nyakából a zarándoksálat és Leó pápa nyakába tette.

Délben két szentmise közül választhattunk. A Santo Spirito in Sassia-templomba mentünk, amit az Isteni Irgalmasság Szentélyének (Santuario della Divina Misericordia) is neveznek. Tudjuk, hogy véletlennek nincsenek, pusztán a Gondviselő úgy akarta, hogy pont' ezen a napon, amikor Szent II. János Pál pápára emlékezünk, ebben a templomban ünnepelhesük az Eucharisziát. A lengyel pápa megválasztása után két évvel kiadta *Irgalomban gazdag Isten (Dives in misericordia)* című enciklikáját. Az Isteni Irgalmasság vasárnapját pedig az előző jubileumi Szentévből hirdette meg, 2000. április 30-án, Faustyna Kowalska szentté avatásakor, húsvét második vasárnapján. A templom egyik mellékoltára Szent II. János Pál pápának állít emléket és őrizi ereklyéjét.

Schwaderlapp püspök ismét három szót bízott ránk: test, szeretet, élet. Testünk, amely a bennünk lakó Szentlélek temploma, képes a szeretet kifejezésére, amelyből minden élet származik.

Délután egy másik különleges élményben lehetett részünk: a Vatikáni Kertekben sétálhattunk. A Szent Péter-bazilika egészen különös ebből a perspektívából, és számunkra igen érdekes fák, bokrok és virágok övezik. A kert alsó részén, de már valahol az orgonasípok magasságában van egy tér. Az érsekség összes zarándoka innen indult a kert még magasabb pontján rejtőző Lourdes-i barlanghoz rózsafüzért imádkozva. Közös imával, énekekkel köszöntöttük Égi Édesanyánkat égő gyertyáink fényében.

Schwaderlapp püspök újra három szót bízott ránk: ima, bizalom, hűség. Ezeket szívünkbe véssé és „el-gondolkodva rajtuk” tértünk vissza a hegyről, megcsodálva a növényzetet és a lenyűgöző panorámát.

2025. október 23., csütörtök

A Gondviselés nem szűnt működni, még csak egy pillanatra sem akadozott. Nemzeti ünnepünkön az anyanyelvi csoportok Róma különböző templomaiban tarthattak katekézist saját nyelvükön. Számunkra a Piazza Navona közelében meghűződé San Nicola dei Lorenzi kis templomot foglalták le. Ezúttal is a tömegközlekedést választottuk, mert az Egri Főegyházmegegyéből Péter Vilmos atya – aki Rómában folytat tanulmányokat – várt minket, hogy a reményről szóló tanítását hallgathassuk. Meg is érkezünk időben, de a templom zárva volt. Még nem volt 9 óra, és a közeli német templom is csak 9-kor nyitott, ezért türelmesen várakoztunk. De a kapuk fél 10-kor is zárva maradtak. Vili atya azonban nem esett kétségbe, már gyakorlott az olasz mentalitásban, így spontán döntött, és mivel a csoportunk sem volt túl nagy, át-sétáltunk a Pápai Magyar Intézet kápolnájába, amelynek freskóit szintén Prokop Péter készítette, akárcsak a Szent István Zarándokházban.

Katekézisében Ábrahám történetét tárta lelki szemeink elé, amely a reménynek egy nagyon szép leírása és kifejezője. Ábrahám 75 éves korában olyan ígéreteket kapott Istentől, amelyek emberileg nézve már nem tűntek reálisnak. A remény és a reménykedés azonban más. Nem egy optimista vágyról van szó, hanem bizalom-

ról. Nem az ajándékról, a tárgyról szól, hanem a kapcsolatról. Ábrahám elindult az úton, azon a zarándoklaton, amely olyan, mint az életünk: sokszor nehéznek tűnik, nincs kedvünk hozzá. Mégis a remény, a bizalom annyira át tud minket formálni, hogy amikor megérkezünk oda, ahová kell – amely nem is annyira egy hely, hanem egy lelki pont –, akkor megértjük az egész lényegét és értelmét. Maga az utazás, az úton levés átforgalmaz minket. Szentévi zarándoklatunkon is van egy fizikai út – készültünk, csomagoltunk, eljöttünk Rómába –, de ami a szívünkben történik, az sokkal fontosabb. A zarándoklat igazi lényegét az adja meg, hogy úgy tudunk együtt tölteni időt, hogy Isten is jelen van. Vannak állomások, impulzusok az úton, de ha a szívünket nem mozdítja meg, és nem alakít át, akkor csak beszélünk, csacsogunk a dolgokról, de a lényeg nem történik meg. Ha viszont meg tudjuk élni azt, amit Ábrahám, a sok-sok kihívás ellenére is elkezd bennünk valami növekedni, akkor jó úton járunk.

„Isten majd gondoskodik” – ebben benne van, hogy nem tudjuk, mi fog történni, nem értjük, de remélünk. Azokban a pillanatokban, amikor a legzavarosabbnak tűnik az életünk, és amikor a legértékesebbet kellene odaadnunk, akkor kerülünk a legközelebb Istenhez. A zarándoklat után lesznek képek, kézzel fogható dolgok, amiket meg lehet mutatni, amikre lehet emlékezni, de hogy a szívünk hogyan változik meg és mivel fog gazdagodni, az a lényeg. Ez a zarándoklat indítson el a szívünkben valami olyat, ami szép virággá fog növekedni, a jót pedig erősítse bennünk!

Befejezésképp ünnephez illően a magyar szentek társaságában „Hazánkért térdeltünk Isten színe elé”.

A Pápai Magyar Intézetnek a Falconieri-palota (Palazzo Falconieri) ad otthont, amely a magyar állam tulajdona, legpatinásabb külföldi kulturális székhelye. A palota Francesco Borromini alkotása. Homlokzatán hamar felfedezhettük a nemesi család címerében is látható sólymot. Vili atya röviden bemutatta a házat, körbevezetett a díszudvaron, amely ünnepelőbe öltözött az előző esti '56-os megemlékezésre.

Ezen a napon kivételesen hosszabb ebédszünet következett. Kihaszánálva az időt betértünk a Piazza Navonán álló Szent Ágnes-templomba. X. Ince pápa 1652-ben szintén Borrominit bízta meg a templom újjáépítésével, de befejezése már Bernini nevéhez fűződik. Bár a templom Szent Ágnes tiszteletére épült, a gyönyörű fehér márványból faragott oltárkép két gyermek találkozását mutatja be: Jézus és Keresztelő Szent János köszöntik egymást szüleik – Mária és József, valamint Erzsébet és Zakariás – kíséretében.

Mi is újabb találkozásra készültünk: az Angyalvárnál gyülekezett a Kölni Főegyházmegegye összes zarándoka. Az Angyal-híd (Ponte Sant'Angelo) felől közelítettük meg Hadrianus császár síremlékét. A hidat tíz angyal díszíti, amelyek Bernini és tanítványai keze munkái. Nevét azonban nem az angyalokról, hanem az Angyalvárról kapta, s az elnevezés következtében kerültek rá a kezükben egy-egy Krisztus szenvedéséhez kapcsolódó szimbólumot tartó monumentális barokk szobrok.

Az Angyalvártól a Szent Péter-bazilikáig vezet a Via della Conciliazione (Megbékélés útja), amely az olasz állam és a Szentek közötti Lateráni Egyezményre utal. A megálapodás elismerte Olaszország szuverenitását, valamint létrehozta a Vatikán Városállamot. A bő 500 méteres úton körmenetben haladt végig az érsekség zarándokcsoportja, hogy áthaladhasson a Szent Kapun és Szent Péter apostol sírja felett együtt vegyen részt szentmisén.

Woelki bíboros prédikációjában hangsúlyozta, hogy a Szent Kapun való belépésnek szimbolikus jelentése van: Jézus nevezte magát kapunak: „*En vagyok a kapu. Aki rajtam keresztül megy be, üdvözül, ki-be jár és legelőt talál*” (Jn 10,9).

Ha ezen az úton nemcsak lábainkkal haladunk, hanem lelkünkkel is, akkor ezen az oltáron és minden szentmise oltárán ez előtt az ajtó előtt állunk, amely nyitva áll számunkra, Jézus előtt állunk, aki megváltott bennünket. Az Eucharisziában Jézus itt és most adja önmagát. Amikor az oltár elé lépünk és a szentáldozásban magunkhoz vesszük a feltámadt Krisztus testét, akkor a Szentlélek által Ő maga válik a mi életünké. Valóságosan bennünk marad, hogy minket egyre jobban átváltoztasson és egyre jobban önmagához kapcsoljon. Az életre vezető ajtó nyitva áll. Krisztus maga ez az ajtó. „*En azért jöttem, hogy életik legyen és bőségben legyen*” (Jn 10,10). Hitünk legmélyebb titka előtt állunk itt: Krisztus nekünk adja önmagát és átváltoztatja életünket.

A szentmise után tudunk egy kicsit a bazilikában időzni és három Szent Péter sírjához is lejutottunk. Az egyik templomóránál a magyar kápolnáról érdeklődtünk, de este már zárva volt. Kicsit lógó orral ácsorogtunk, amikor visszajött hozzánk és megkérdezte, hogy hányan vagyunk, majd azt mondta, ha várunk öt percet, amíg mindent bezár, akkor bevisz a Magyarok Nagyasszonya-kápolnába, amelynek oltára mellett Varga Imre Szent István-szobra áll, oldalfalait pedig magyar szentek domborművei díszítik. Így nemzeti ünnepünket magyar szentekkel kezdtük és zártuk, hálát adva minden apró, mégis csodálatos gondviselésért.

De miért is vagyunk mi, magyarok olyan kitüntetett helyzetben, hogy a Szent Péter-bazilikában van egy nemzeti kápolnánk? A választ a sekrestyében kell keresni.

Szent István király uralkodása alatt építetett egy zarándokfogadót a Szent Péter sírja felett álló akkori templom közelében. 1776-ban a Szent Péter-bazilika oldalához egy nagy sekrestyét terveztek, de ehhez a magyar zarándokházat le kellett bontani. Kárpótlásul magyar népünk egy saját kápolnát kapott, amelyet Magyarok Nagyasszonya tiszteletére Szent II. János Pál pápa szentelt fel 1980. október 8-án, e szavak kíséretében: „*Szeretném azt hinni, hogy ez az értékes és máris annyira szeretett kápolna az imádság és az ihlet coenaculumává válik a keresztények és a jóakarató emberek számára, akik az egyesült Európa békéjének hathatós munkásai akarnak lenni.*”

A jelenlegi sekrestyébe vezető folyosón emléktábla hirdeti Szent István király örökségét, amelyet József atya Woelki bíborosnak is bemutatott.

Vacsora után a kölni dóm kórusa adott koncertet a tizenkét apostol tiszteletére szentelt bazilikában (Basilica dei Santi XII Apostoli) a nap felemelő és méltó lezárásául.

2025. október 24., péntek

Reggeli imánkat ma utoljára még a Szent István Zarándokház kápolnájában végezhetjük, majd egy újabb városi séta következett az antik Rómában a keddihez hasonló módon. A Colosseum és a Forum Romanum területét fedeztük fel.

Gyönyörű időt és hosszabb ebédszünetet kaptunk, amit arra használtunk, hogy a San Pietro in Vincoli- (A léláncolt Szent Péter-) templomban megnézzük Michelangelo Mózesét. Lenyűgöző, ahogy a törvény tábláit kezében tartó férfi köből faragott szakállá szinte leng, izmai megfeszülnek, erei lüktetnek. Jobb lábára támaszkodva, lépésre készen tekint a választott népre.

A templom helyén egykor az a törvényszéki épület állt, amelyben Szent Péter apostolt elítélték. Ennek alapjaira épült az V. században a Bazilika Eudoxiana. A hagyomány szerint Eudoxia császárné kapta ajándékba azt a láncot, amelyekkel Péter apostolt Jeruzsálemben fogva tartották. Ezt elküldte Nagy Szent Leó pápának, akinél a Mamertinus-börtönből származó lánc volt, amelyet az apostol Rómában viselt. Amikor a pápa a láncokat összeérintette, azok csodás módon egybeforrak. Ennek emlékére épült a San Pietro in Vincoli-bazilika, s főoltára alatt egy ereklyetartóban őrzik a láncokat.

Zarándoklatunk utolsó állomása következett: délután a Falakon kívüli Szent Pál-bazilika Szent Kapuját is átléptük, hogy részt vehessünk az ünnepi zárómisén. A Szent Pál sírja fölé emelkedő öthajós, 131 méter hosszú, 65 méter széles és közel 30 méter magas főszékesegyház Róma második legnagyobb bazilikája. Kívül-belül lélegzetelállító.

A bejáratához az átriumon keresztül hatalmas, 150 gránitoszloppal megtámasztott arkádok alatt jutunk el. A belső udvaron Szent Pál apostol szobra magasodik. Egyik kezében könyvet tart – ez a „népek apostola” vagy „népek tanítómestere” jelzők szimbóluma, utalva Szent Pál igehirdető tevékenységére és a kereszténység terjesztésében való szerepére. Másik kezében kardot látunk, ami vértanúságára emlékeztet. A szobrot az élet szimbóluma, négy pálmafa övezi.

Kicsit még személyesebb téve a zarándoknaplót, meg kell jegyeznem, hogy igazán különös élményben lehetett részem: a szentmisét az oltár mögött, az apszis mozaikja alatt követhetem, ahonnan a bazilika teljes hosszára rá lehetett látni. Szentáldozáskor pedig több mint ezer zarándok elmélyülését segíthettem furulyajátékkal.

Woelki bíboros szentbeszédében Szent Pál apostol példáját tárta szemünk elé, aki a keresztény hit fényét az akkor ismert világ minden pontjára elvitte. A damaszkuszi úton a Feltámadással való találkozás után mindent maga mögött hagyott, hogy az Örömhírt hirdesse. Krisztusnak – akárcsak a kezdeti időkben – ma is olyan emberekre van szüksége, akik készek tanúságot tenni róla, készek az evangélium szerint élni. A Főpásztor Pál apostol sírjánál azt a küldetést bízta ránk, hogy legyünk a XXI. század apostolai, a remény tanúi. Krisztus küld minket a világba, a hétköznapiokba, hogy az Ő kegyelméből élve a remény hordozói legyünk az emberek között!

A szentmise után az érsekség összes zarándoka örömteli hangulatban együtt vacsorázott a bazilika átriumában, majd búcsút vettünk azoktól, akik busszal tértek vissza Kölnbe. Nekünk még jutott egy rövid éjszaka a Szent István Zarándokházban.

2025. október 25., szombat

Korán indultunk a reptérre, reggelinket is csak zarándokosan ott fogyasztottuk el. A járat kicsit késve indult, de életünk legvidámabb repülése volt. Leó pápa szerdán az öröme szólított fel, mi pedig vagy a szavait megfogadva, vagy a zarándoklat kegyelmeit tükrözve mások számára is láthatóvá tettük ezt az örömet. Nicholas, a görög ortodox légi utaskísérő vidám volt reggel, amikor a fedélzetre léptünk. Kíváncságot módon az első három sorban kaptunk helyet. A hajtóművek monoton brummogása zenei hanggá változott, s lévén, hogy több zenész is volt kis zarándokcsoportunkban, önkéntelenül is – csak halkan az első sorban – énekelni kezdtünk, mégpedig Vivaldi *Négy évszázaból* a *Tavaszi főtémáját*. Erről csakis a hajtómű tehet, mert eredeti hangnemben, kitartóan, ritmikusan adta a basszust. Nicholas, aki már eddig is viccelődött az utasokkal, annyira fellelkesült, hogy beszállt az egyre erősödő, vidám éneklésbe, majd az út során az örömből beszélgetés, sőt tanúságtétel kerekedett.

Őt egyáltalán nem zavarta, hogy katolikus zarándokkal utazik, hisz’ – ahogy mondta – mind Isten gyermekei vagyunk. Előkerült József atya süti doboza, amiből megkínálta a vidám fiatalembert és társait is. Ez annyira meghatotta Nicholast, hogy meg kellett mutatnom neki a fedélzeten utazó összes papot. Hárman voltak és egy diakónus. Mind a négyen a légitársaság vendégei lettek egy finom kávéra. Közös fotók készültek, s kérte, hogy landolás után még énekeljünk valamit együtt. Így földet érve búcsúzóul még Ravel *Bolerója* is felcsendült pergődob kísérettel. Megígértem, hogy a fotókat elküldöm, s ígéretemet még délután teljesítettem, megköszönve a kedves és vidám repülést.

Remélem, semmilyen levélitköt nem sértek meg azzal, ha megosztom választát, amely felér egy ökumenikus tanúságtétellel: „*A repülés nem lett volna ilyen szép, ha ti nem lettetek volna ilyen jók. Csodálatos emberek alkották a társaságot, és annyira élőnek, elevennek tűnt: hiszen mindannyian emberek és Isten gyermekei vagytok.*”

Zarándokfüzetünkben volt egy külön imádság a Szent Kapun történő áthaladáshoz. Ennek egy részletével zárom a beszámolót, amely összekapcsolt bennünket a zarándoklat alatt azokkal is, akik fizikailag nem tudtak jelen lenni. „*Urunk, Jézus Krisztus! Erősítsd meg reményünket, hogy a beléd vetett hit és remény tanúi lehessünk embertársaink körében. Forrassz egyggyé bennünket mindazokkal, akik templomaiddal hozzád fohászkodnak, hogy egy szívvel-lelélekkel kövessünk téged, s így Egyházad hívó közösségében felragyogjon jelenléd fénye!*”

Kép és szöveg: Mustos Edit

Elhunyt ötödik évfolyamtársam, László András nyugalmazott plébános

Tiszteletreméltó Márton Áron püspök 1971-ben tizenkettőnk szentelt az évfolyam végzőseiként pappá. Tizen április 18-án a gyulafehérvári székesegyházban részesültek a papság szentségében, minket, Rómában tanuló ditróiakat, Szabó Árpádot és engem szülőfalunkban, Ditróban szeptember 12-én szentelt pappá.

Hosszú éveken át szolgálhattunk, és egyik-másik ma is aktív papként dolgozik, hirdeti az Örömhírt, kiszolgálja a szentségeket és segíti a rászorulókat.

Az Úr sorban hívta az öt paptársat haza az Ő országába. Elsőként a szintén ditrói születésű Sáska Jenőt, szamosújvári örmény szertartású plébánost szólította magához ötvenkét évesen. Őt követte Kolozsvári István nagyváradi egyházmegyei társunk, majd az ugyancsak ditrói származású, clevelandi magyar plébánost, Siklódi Sándort hívta magához. Két évvel ezelőtt Cserháti Ferenc esztergom-budapesti segédpüspök, volt szatmári egyházmegyei pappá, a külföldi magyarok pasztorációjával megbízott főpásztor következett.

Alig telt el két év és itt hagyott minket László András nyugalmazott plébános is. Ő az ötödik a sorban, aki május elején még ott volt Csíksomlyón a 60 éves érettségi találkozókon és pappá szentelésünk 54. évfordulóján. Jelenleg még heten élünk az 1971-ben szentelték közül.

László András 1946. március 15-én született a Maros megyei Szőkefalván, ahol a kis létszámú magyar közösség három fe-

lekezethez tartozik. A katolikusok mellett látható ott a reformátusok és az unitáriusok temploma és a román ortodox istenháza is. László András tanulmányait szülőfalujában, majd a gyulafehérvári kántoriskolában és a gyulafehérvári hittudományi főiskolán végezte. Baróton volt segédlelkész, majd Nagykásonban, Apanagyfalu-Bethlenben, Csíkszentgyörgyön, Illyefalván, Csikmindszenten, Uzonban és Újtsnádon volt plébános. Nyugdíjas éveit Szécsényben töltötte.

Életének 80. és papságának 55. évében hunyt el, 2025. október 11-én Csikmindszenten helyezték örök nyugalomra.

Bárhová is küldte főpásztor, mindenhol Isten dicsőségére és az emberek üdvösségéért

dolgozott. Hosszú éveken át szórványlelkész volt, ahol szülőfalujának adottságaiból is erőt merített. Számára ugyanis nem volt ismeretlen, hogy kis közösségnek a lelkipásztor legyen. Mindig nagy lelkesedéssel jött az évfolyamtársi találkozókra. Mostantól találkozásai átvednek a túlvilági szférába, ahol a Mesterrel tud beszélgetni, megköszönve neki földi életében nyújtott támogatását.

Kedves András, örvendünk, hogy hosszú éveken át diákként, majd paptársként velünk voltál. Legyen Isten országában a Neked készített lakás jutalmad része, és ott imádkozzál értünk, hét itt maradt társadért (Ambrus Vilmos, Ferencz István, Gábor Zoltán, Pálos István, Sándor Tivadar, Szabó Árpád és Vencser László).

Nyugodjál békében! Viszontlátásra!

Évfolyamtársad: Vencser László

A katolikum diplomatája – Hetvenöt éve halt meg Paul Claudel

Hét évtizeddel ezelőtt, 1955. február 23-án, Hamvazószerdán párizsi otthonában elhunyt Paul Claudel, a modern katolicizmus kétségkívül legjelentősebb drámaírója és lírikusa. 1868. augusztus 6-án egy Aisne megyei kis faluban, Villeneuve-sur-Fère-n látta meg a napvilágot. Bár a Claudel család több papot is adott az Egyháznak, mégis „közömbössé váltam, mert Párizsba érkezésünk után teljesen hidegen hagytak a hit dolgai” – írja a *Megtérés* című művében a költő.

Szinte már a kétségbeesés szélére jutott, amikor hirtelen lelkében felgyulladt egy mécses: kezébe került Rimbaud *Villanások* című verseskötete. Az élmény mélyen meg rázta és előkészítette a néhány hónappal később reá áradó kegyelem befogadására. Ismert, hogy 1880 karácsonyán Párizsban betért a Notre-Dame-ba, ahol a délutáni zsolozsmán a növendékek éppen a *Magnificat*ot énekelték. „És ekkor következett be az az esemény, amely egész életemet meghatározta. Egy pillanat alatt megérintette valami a szívem és hittem. Hittem olyan erős kötődéssel, olyan kétséget kizáró bizonyossággal, hogy azóta semmilyen könyv, semmilyen érvével, egy hányatot élet vaksora sem tudja megingatni, még csak meg sem érinteni hitemet. ... Mennyire boldogok, akik hisznek. Mégis igaz lenne? Igen, Isten létezik és jelen van. Valaki, egy lény, aki hozzám hasonlít. Szeret és hív engem.”

Az isteni Gondviselés megérintette a fiatal lázadó lelkét, felfedezte a személyes Végtelel. „Uram, megtaláltalak téged, le-döntöttem bálványaimat!” De a küzdelem, amely elkezdődött, nem kevesebb, mint négy éven keresztül tartott, míg 1890-ben

visszatért az Egyház Közösségébe. „*A lelki küzdelem* – idézi Rimbaud-t Claudel – *ke-ményebb az emberi csetepatéknál. Megszáradt vér párja leng arcomon.*”

Az Evangéliumban olvasható mustármaghasonlat tökéletesen illik az író megtérés utáni pályafutására; a gyorsan elültetett csíra több mint hatvan éven keresztül hozta gyümölcsseit. Úgy tűnik, csakugyan egyszerű lett költő és keresztény. Életét még két dolog befolyásolta jelentősen. Az egyik: távol-keleti diplomáciai kiküldetése (jogot és keleti nyelveket tanult), amely során ismerkedett meg a kínai világgal, majd a japán kultúrával és életmóddal. A másik jelentős mozzanat *oeuvre*-ben érzelmi élete, házassága, gyermekei születése.

Egész életművére (a tartalom és forma szempontjából is) a kozmikus erő a legtalálóbb: a Világot, az Embert, a Szenvedélyeket nagy erővel, átéléssel mélységgel jeleníti meg. Életének és művészetének alapvető vonása a költészet, a hit és a vallás elválaszthatatlan egysége. Lírai szenvedéllyel telített drámái és versei hömpölygő folyóhoz vagy a tengerhez hasonlíthatók; olvasóitól állandó figyelmet és kultúrtörténeti felkészültséget kíván. Költészetének csúcspontja az *Őt nagy óda* (1910, magyarul 1915), amelyben „*a költő Isten jó-téteményeire emlékezik, és hálaadó dalt énekel hozzá*” és önmagára megfogalmazza az

Istennel való egyesülés követelményeit is: „*A feladathoz, mely rám kiszabott, csak az örökkévalóság elég.*” Claudel hirdeti azonban azt is, hogy az igazi kereszténység megköveteli az áldozatot, a tisztító szenvedést: „*A keresztet nemcsak ácsolni és nézni tartozunk, hanem magunkra is kell vennünk.*”

Drámái közül kiemelkedik a magyarul is megjelent *A selyemcipő* (1935), amelyben Claudel legegényibb és legértettebb alkotását csodálhatjuk meg. A darab azonban megtanít bennünket az imádkozás művészetére is. „*Istenhez az Ő egész művével imádkozunk! Amit Ő teremtett, abban semmi sincs hiába, semmi, aminek üdvösségünkhöz ne lenne köze. Ezt az egész művet minden részével emeljük Felje ismerő és alázatos kezünkkel. Mert a protestáns egyedül imádkozik, a katolikus pedig az Egyház közösségében.*”

Irodalmi fénykora teljességgel azt követően bontakozott ki, hogy negyvenhat évi eredményes munka után befejezte diplomáciai szolgálatát. Drámáit egyre sűrűbben adták elő Párizsban (még Budapesten a Nemzetiben is készültek a *Magnificat* bemutatójára). Több egyetem díszdoktorrá fogadta, sőt viszonylag későn, 1946-ban a Francia Akadémia is tagjai közé választotta. Az újkor francia irodalom – írja jeles fordítója, Gyertyai Albert – kevés ilyen harmonikus és egyre emelkedettebb pályát ismert az alko-

tás és a gyakorlati élet teljes összhangjában. Kevesen hoztak annyi újat, szokatlant és eredetit a mai francia költészetnek és még inkább a drámairodalomnak, mint ez a nagypolgár és diplomata, aki egyben annyit utazott, annyi népet és országot látott, az emberi életnek olyan roppant változatosságát mutatta be írásaiban, és mindemellett annyira elmélyedt a kereszténység nemegyszer elhanyagolt ősforrásaiba, a Bibliába, a szentek életébe, a középkori teológiába, hogy a költők és drámaírók, miközben csodálták hangját, óhatatlanul is követték őt (Saint-John Perse, a Nobel-díjas költő éppúgy, mint Apollinaire vagy Aragon).

Kevesbé ismert, hogy *Délben a Szűzanyánál* című költeményét énekhangra, vonósnyegyes-kísérettel a közelmúltban elhunyt Kósa György is megzenésítette (1959.) Érdemes a vers néhány sorát Rónay György fordításában idézni: „*Dél van. A templom nyitva áll. Belépek. Jézus anyja, nem azért jöttem, hogy kérjek. Nincs miért könyörögjek vagy amit felajánljak neked. Csak azért jöttem, Szűzanya, hogy nézzek. Hogy nézzek, sírjak a boldogságtól, tudjam, hogy a fiad vagyok és itt vigyázol. ... mert dél van s mert híveid e napon ma itt lehetnek, és mert te mindörökké itt vagy, egyszerűen mert te vagy Mária, egyszerűen, mert dicsérhetjük létedet, Jézus Krisztus anyja, legyen hála neked!*”

„*Ha azt hallom, hogy valamit sikerült tennem Istenért, érzem, hogy nem éltem és irtam hiába*” – írta élete alkonyán. Biztos, hogy Paul Claudel az evangéliumot is így közvetítő nagykövet, igazi krisztusi munkatárs volt.

Udvarhelyi Olivér

Bellavin polgártárs – Száz éve halt meg Tyihon moszkvai pátriárka

Manapság alighanem még Oroszországban sem emlékeznek sokan a Bellavin névre, holott ez volt a kommunista hatalomátvétel előtt pátriárkává választott és száz esztendeje elhunyt ortodox főpap, Tyihon polgári neve. Sorsát az 1917 őszen uralomra került bolsevik rendszer pecsételte meg, habár egy ideig még hitt abban, hogy engedményekkel sikerül megmentenie egyházát a teljes felszámolástól. Kegyetlen meghurcolása mintegy előfutára volt azoknak a terrorintézkedéseknek, amelyekkel három évtizeddel később a szovjet érdekszférába került kelet-közép-európai országokban a kommunista diktatúra megpróbálta uralma alá kényszeríteni az egyházat.

A Moszkvától nyugatra fekvő Toropec kisvárosban, mélyen vallásos családban 1865-ben született Vaszilij Ivanovics Bellavin huszonhat évesen szerzetesi fogadalmat tett és Zadonszki Szent Tyihon tiszteletére felvette a Tyihon nevet. Mint igen tehetséges fiatal pap gyorsan emelkedett az egyházi ranglétrán: 1897-ben már Lublin püspökévé szentelték, így még inkább érezte, hogy mennyire megcsontosodott az ortodox egyház, ezért reformjavaslatokkal állt elő. Ebben komoly segítségére szolgált, hogy egy évvel később kinevezték Alaszka püspökévé is és ezért áttelepült az Egyesült Államokba, ahol a helyszínen tapasztalhatta a többi keresztény egyház működését. Szoros kapcsolatot épített ki a görög ortodoxokkal, 1902-ben pedig New Yorkban a Szent Miklós-templomot a szíriai ortodox bevándorlók számára szentelte fel.

1907-ben tért vissza Oroszországba, ahol tekintélye fokozatosan növekedett és így 1917 nyarán a papok és világiak egyházmegyei kongresszusa Tyihont választotta Moszkva püspökévé. Röviddel ezután Moszkvában megnyílt az ortodox egyház Helyi Tanácsa, az első ilyen találkozó a XVII. század vége óta. A tanács visszaállította a patriarchátust és ezáltal visszavette az egyházi ügyek irányítását az államtól. A tisztség első tisztségviselője Tyihon lett. Moszkva és egész Oroszország új pátriárkájaként aligha gondolt arra, hogy milyen súlyos feladatot vállalt a közel 120 millió hívet számláló ortodox egyház élén.

A vallást a „népek ópiumának” tekintő bolsevik vezetés már uralmának kezdetén frontális támadást indított a papság ellen. A könyörtelen megfélemlítés egyik leginkább látványos eszköze volt a templomok és kolostorok felrobbantása. A cári Oroszországban több mint 77 ezer templom volt. A központi irányítással kezdődött pusztításnak ezrével estek áldozatul a templomok és a kolostorok. Amelyek elkerülték a rombolást, azoknak jórészt bezárták vagy raktárrá alakították. 1918 januárjában a „lelkiismeret szabadságáról” szóló dekrétum kimondta az ortodox intézményrendszer vagyoni államosítását, ami egyet jelentett a

négy hittudományi főiskola, a papi szemináriumok, az egyházi tanintézetek, árva- és szegényházak, valamint kórházak azonnali kiszájtásával. Mindez komoly ellenállást váltott ki a hívők körében, akik nem egy esetben védkordont próbáltak szervezni a templomok felrobbantásának megakadályozására. Ezt a karhatalmi alakulatok már a helyszínen megtorolták. A templomi kincsek – úgy mond – az éhezők számára történő kiszájtása előtt Tyihon pátriárka ugyan nem zárkozott el, de a liturgikus kegytárgyak szabályos elrablását pásztorlevélben ítélte el és ezzel végleg kihívta maga ellen az amúgy is a leszámolásra készülő hatalom dühét.

Az 1917-es októberi forradalmat követő polgárháború idején éhínség lépett fel az országban, ami kapóra jött a bolsevik vezetés számára, hogy még nagyobb lendülettel gyűjtsék be a vagyontárgyakat, így a díszes ereklyéket is. Ezek egy része hamarosan nyugati régiségkereskedőknél kötött ki, akikről jelentős mennyiségű valuta ütötte a bolsevik vezetők markát. A Volga menti éhínség enyhítésére Tyihon pátriárka pásztorlevelet tett köze, kérve a híveket minél nagyobb adakozásra. Ezt a pásztorlevelet meghamisított formában a hatalom – mint ékes dokumentumot – ellene fordította. Le-

tartóztatták és a hírhedt Ljubljankában kínvallatásokkal a kommunista hatalommal való együttműködésre próbálták rábírní. Ezalatt országszerte szabályos hajtóvadászat indult az egyházi vezetők ellen, a sebtében lefolytatott kirakatpercek során ezrével mondták ki a halálos ítéleteket, ezért a megfélemlített papság egy része késznek mutatkozott az együttműködésre az új rendszerrel. Hűségük első bizonyítékaként megkövetelték tőlük Tyihon pátriárka nyilvános elítélését. Nem sokkal ezután a bolsevik kormány iránymutatása alapján kezdetét vette a „reformpapság” mozgalma. A zsaroló vagy megfélemlítő intézkedések hatására rövid időn belül a 73 főpap közül 37 ünnepélyes hűségnyilatkozatot tett az új rendszerre. Eközben Ljubljankában folyt Tyihon pátriárka perének előkészítése. A főleg éjszaka folyó „kihallgatások” fokozatosan megtörték a teljesen elgyötört főpapot. Állítólagos saját kézzel írt vallomása idővel már egyre jobban hasonlítottak a kommunista pártlap, a *Pravda* stílusára. Meghurcolásának híre lassan eljutott külföldre is, ezért a pápa és számos nyugati kormány tiltakozott Tyihon bebörtönzése ellen. Alighanem ennek hatására a hatalom végül is eltekintett a főpap kirakatperének látványos megrendezésétől, és megelégedett azzal, hogy a beteg egyházi vezetőt a Donszkoj-kolostorba száműzze, ahol 1925-ben bekövetkezett haláláig még a szobájának ablakát is csak engedéllyel nyithatta ki. Az Orosz Ortodox Egyház (ROC) 1989-ben hitvallóként szentté avatta.

Vincze András

Molnár Ottó 75 éves

Molnár Ottó pápai prelátus, a gráci osztrák és magyar hívek plébánosa, lapunk hűséges olvasója 2025. december 22-én ünnepli 75. születésnapját! Szeretettel köszöntjük őt ebből az alkalomból és további életére, szolgálatára a Jóisten bőséges áldását kívánjuk!

Érdeemes felidézni egy néhány évvel ezelőtti nyilatkozatának részletét. Így hangzik: „Jelen korunk legégetőbb problémája a keresztény hitünkkel kapcsolatos közömbösség, a keresztény értékek tudatos elutasítása és az Egyházat terhelő féligaszágok terjedése. A családok szétesése, a paphiány, a gyermekáldás el nem fogadása, a kolostorok, plébániák feladása nem kiválto oka, hanem következménye annak a folyamatnak, ami egy újabb elpogányosodás eredménye. A következmények minket, magyarokat is érintenek. Valójában e folyamatnak nemcsak áldozatai, hanem közreműködő szereplői is vagyunk. Tőlünk is függ, milyen mértékben tesszük magunkévá Jézus örömhírét.”

Ottó atya sokat tett a diaszpórai, különösen a párizsi és a stájerországi magyar (nem csak) katolikus közösségekért, a cserkészmozgalomnak is aktív tagja volt. Adja Isten, hogy a kereszténység ügyét ezután is, későbbi nyugdíjas éveiben is jó erőben és jó egészségben szolgálhassa!

Az Életünk újság szerkesztősége

Társat keres!

Németországban, rendezett körülmények között élő 46 éves fiatal ember harminc év körüli magyar, keresztény, intelligens, melegsívű hölgytársat keres. A fényképes levelet *Tartós kapcsolat reményében* jelígre várjuk e-mailen vagy hagyományos postai úton a szerkesztőség ismert postacímein (lásd: impresszum).

Humorsarok

- 10 éves érettségi találkozó:
– Menjünk a Három Cicába, mert ott szépek a pultos lányok!
20 éves érettségi találkozó:
– Menjünk a Három Cicába, mert ott kivetítik a meccset!
30 éves érettségi találkozó:
– Menjünk a Három Cicába, mert ott jó a sör!
40 éves érettségi találkozó:
– Menjünk a Három Cicába, mert ott vannak diabetikus ételek!
50 éves érettségi találkozó:
– Menjünk a Három Cicába, mert oda be lehet menni járókerettel is!
60 éves érettségi találkozó:
– Menjünk a Három Cicába, mert ott még nem voltunk!

A turista nézelődik a múzeumban. Lát egy dinoszaurusz-csontvázat, odamegy a biztonsági őrhöz és megkérdezi:
– Uram, mennyi idős ez a csontváz?
– Hetvenmillió éves és kétételes.
– És kétételes? Ezt meg honnan tudja ilyen pontosan?
– Hetvenmillió éves volt, amikor két héttel ezelőtt munkába álltam.

A vonaton székelyek utaznak.
A fülkébe belép egy fiatal ember.
– Atyafiak, van itt hely?
– Van bizony!
A jövevény körülnéz:
– Hol?
– Rajta ülünk!

Pistike kérdezi:
– Hogyan esik a hó visszafelé?
– Sehogy! Miért kérdegetsz ilyen butaságokat?
– Anyu azt mondta, vigyek magammal kabátot, mert lehet, hogy visszafelé esni fog a hó!

Üzenőfal

Szent Pál: A Szeretet himnusza (1Kor 13)

Szóljak bár emberek vagy angyalok nyelvén,
Ha szeretet nincs bennem,
Csak zengő érc vagyok vagy pengő cimbalom.
Legyen bár profétáló tehetségem,
Ismerjem bár az összes titkokat és minden tudományt,
Legyen akkora hitem, hogy hegyeket mozgassak,
Ha szeretet nincs bennem,
Mit sem érek.
Osszam el bár egész vagyonom a szegényeknek
S vessem oda testem, hogy elégessenek,
Ha szeretet nincs bennem,
Mit sem használ nekem.
A szeretet türelmes, a szeretet jóságos,
A szeretet nem féltékeny,
Nem kérkedik, nem gőgösködik,
Nem tapintatlan, nem keresi a magát,
Haragra nem gerjed, a rosszat föl nem rója,
Nem örül a gonoszszágnak,
De együtt örül az igazságnak.
Mindent elűr, mindent elhisz,
Mindent remél, mindent elvisel.
A szeretet soha el nem múlik.
A profétálás megszűnik,
A nyelvek elhallgatnak,
A tudomány elenyészik,
Tudásunk csak töredékes,
Töredékes a profétálásunk is.
Mikor azonban eljön a beteljesedés,
Ami töredékes, véget ér.
Amikor még gyermek voltam, úgy beszéltem, mint
a gyermek,
Úgy gondolkodtam, mint a gyermek, úgy ítéltam,
mint a gyermek.
De mikor férfivá nőttem, elhagytam a gyermek szokásait.
Ma még csak tükörben, homályosan látunk,
Akkor majd színről színre.
Most csak töredékes a tudásom,
Akkor majd úgy ismerem,
Ahogy én is ismertem vagyok.
Most megmarad a hit, remény, szeretet,
Ez a három,
De köztük a legnagyobb a SZERETET.

Golarits Gyöngyi, Zürich

Legyen a védnökünk! Kiadóhivatalunk, a Misszió Média Kft, vagy háttérterményünk, a Keresztény Jövőkért Alapítvány javára juttatott adományá mellé küldje el szerkesztőségünkhez az üzenetét vagy az idézetét! Nemes célt fog ezzel szolgálni: színesíti, gazdagítja lapunk tartalmát, szórakoztatja vagy éppen elgondolkoztatja olvasóitársait, s mindeközben anyagilag is segíti újságunk megmaradását! Köszönjük!

Vízszintes: 1. ... ovo, eleve. **8. Az idézet folytatásának első része.** 13. Latyak. 14. Nem erre. 15. Püspöksüveg. 16. Zorro. 17. Jómódor. 18. Angol szeretet. 19. Kezdet nélküli időegység. 21. Horvát város. 23. Ismételt tagadás. 24. Magánhangzók. 25. Női név. 26. Rázott Gizikém! 29. Állat kicsinyét világra hozza. 31. Összevissza néz! 32. Régi cs betű. 33. Névelő. 34. Múlt idő jele. 35. Teremt. 37. Urán vegyjele. 38. ... Lajos, színész. 40. Elindula-e? 42. Kőrmöl. 45. Vissza: rangfokozat. 47. Fejetlen etno! 48. Vés. 50. Óta betűi. 51. Bukaresti egyetem. 52. Liter. 53. Síkszélék! 55. Vörösfém. 57. Vissza: Marosfő egyeteműi. 59. Igekötő. 60. Karácsonyi népszokás. 62. Nitrogén. 63. Személyes névmás. 64. Földet forgass! 65. Kezdetlen mise! 66. Karácsonyi népszokás. 70. Kerek szám. 72. Hosszúság jele. 73. Német sivar. 75. Sás-é? 77. Bór vegyjele. 78. Szekundum. 79. Infő. 80. Energia. 81. Kötőszó.

Függőleges: 1. Felfele: általános forgalmi adó. **2. Az idézet szerzője.** 3. Ács szerszáma. 4. Gyógy- és fűszernövény. 5. Monte Cristo vára. **6. Az idézet folytatásának harmadik része.** 7. Szinte ikra! 9. Olasz reszketés. 10. Éneklő szó. 11. Héber próféta. 12. ... missa est! **13. Az idézet folytatásának második része.** 20. A -ről párja. 22. Borókaital. 24. Lángol. 27. Becézett női név. 28. Elme. 30. Alakpár. 31. Evésre alkalmas. 36. Tüzel. 39. Darabos. 41. Üres len! 43. Virágos. 44. Átpingál. 46. Fehér megye autójele. 49. Neheztel. 51. Végek nélküli kurtizán! 54. Német filozófus, Immanuel ... 56. Zénó egyeteműi. 58. Ön vegyjele. 61. Digráf. 63. Egóm. 67. Jótékonykodik + személyes névmás. 68. Felfelé: 5Á! 69. Összetört hát! 71. Pendely. 74. Ajándékoz. 76. Idegen kettő.

Simon Kinga

Novemberi rejtvényünk megfejtése: „Nem mindig lehet megtenni, amit kell, de mindig meg kell tenni, amit lehet.” Bethlen Gábor hitvallása: „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk. Senki sincsen, bizonyára nincsen, bizonyára.”

Keresztrejtvény

Első karácsonyom: „A kicsi Jézus nem a kinti...”

B.	1	2		3		4		5		6		7	
L.										S			
	8			G		9		10		11		12	H
13						14				15			
16		17								18			N
19	20					21		22		23		24	
25								26	27			28	
29						30		31			32		33
34		35	36						37		38		39
40	41							42	43		44		45
47						48	49		50			51	
52		53	54			55	56			57	58		
59						60				61			
62		63						64				65	
66	67					68		69		70	71		72
73									74	75		76	
Z						77	78	79		80			81

Az Életünk újság megjelenése 2019 óta Magyarország Kormányának támogatásával valósul meg. A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. hozzájárul kiadóhivatalunk működéséhez és lapunk fenntartásához.

A szerkesztőség a nem saját jegyzésű cikkek tartalmáért nem vállal felelősséget, mindazonáltal kellő körültekintésre törekszik. Az olvasóinktól és külső forrásokból érkező cikkek tartalmáért azok szerzői vállalnak személyes felelősséget.

A Gyermekek az egész emberiség boldogsága

(Igaz mese)

– Édesanyám, mesélj nekem!
– Miről meséljek, Pannikám?
– A karácsonyról. Az egész évben az a legszebb nap és alig várom már! Arról szeretnék hallani.

– Jól van, kislányom. Az úgy volt, hogy abban az időben Augustus császár tudni akarta, hogy hány adófizető férfi él az országban. Hogy senki se maradjon ki a megszámlálásból, elrendelte, hogy minden katonaköteles korban lévő férfi menjen oda, ahol született, és maradjon ott, amíg az összeírás befejeződik. József a galileai Betlehem városában született, így oda kellett neki utaznia Máriával...

– Anya, ezt már tudom. Ma reggel az iskolában Klarissza nővér már elmondta. Nekem másról mesélj. Tudod, a karácsonyfáról, Téliapóról, ajándékokról.

– Jól van, habár nem tudom, hogy mi köze van a kedves Téliapónak a karácsonyhoz, de mesélek arról, amit hallani akarsz. Ott kezdem, ahol Klarissza nővér abbahagyta. Tehát a Kisjézus megszületett az istállóban, édesanyja jászolba fektette. Meleg volt az istállóban, az állatok békésen figyeltek, a hold meg a csillagok beragyogtak az ablakon. Mária és József a jászol mellé ültek, és meghatottan nézték, őrizték a gyönyörű kisbabát, akinél szebb és jobb nem is volt a kerek földön, de még azon túl sem. Nagy, csodálkozó szemével ő egy ideig figyelmesen nézte a két boldog embert, kicsiny kezeivel feléjük nyúlt, el akarta érni Mária selymes haját, József szakállát. De kicsike volt még és hamar álmos lett, boldogan mosolyogva elaludt. Tudta, hogy két áldott jó szent ember vigyáz az álmaira. A szülők meg olyan nagyon örültek és olyan boldogok voltak, hogy mosolyogtak, nevettek, de közben színtiszta hálából a könyveik is folytak, mert hiszen a legnagyobb csodát kapták ajándékba.

Elsőnek az ég angyalai hallották meg a nagy hírt a Gyermekek születéséről. Egymás után suhantak az istállóba és együtt örvendeztek Máriával és Józseffel. Végül a legidősebb angyal megkérdezte, hogy miben segíthetne, mit tehetne a Gyermekeknek meg az édesanyjának.

– Köszönöm figyelmességedet, kedves Angyalka, de mindenünk megvan, és végtelenül boldogok vagyunk – felelte Mária mosolyogva, de aztán egy kis gondolkodás után hozzátette:

– De, mégis van valami, amit kérnék tőletek. Azt szeretném, ha ezt az örömhírt elvinnétek a világ minden tájára az embereknek, hiszen a Gyermekek nemcsak a mi boldogságunk, hanem az egész emberiségé, mert az a küldetése, hogy megváltsa őket. Mondjátok meg az embereknek, hogy örüljenek, menjenek a templomba hálát adni, vigadjanak, díszítsék fel a házuakat, szeretettel hívjanak vendégeket, látogassák az elhagyottakat. Készítsenek finom lakomát, ajándékozzák meg egymást, hogy még jobb kedvük legyen. Azt kívánom, hogy legalább ezen az egy szent napon ne legyen bánat, gyűlölködés, irigység, puskaropogás, helyette szeretettel és örömmel legyen teljes a világ, és minden bajt feledve a népek örüljenek a csodának!

Úgy is lett, Pannikám! Az angyalok olyan nesztelelenül suhantak ki az istállóból, ahogyan bejöttek. Először a közelben legelő nyájak pásztorainak mondták el az örömhírt, és azok boldogságukban azonnal énekelni kezdtek. De elmentek Betlehem minden kis házába, aztán egész Galileába, meg azon túl is. Elmondták a három királynak is, akik már útra is keltek Betlehem felé, és amikor meghallották az angyaloktól a hírt, szintén énekelni kezdtek örömben: „*Betlehemi csillagodat ragyogtasd nekem, Ki e sötét lelki éjben jászolod keresem! Add hitemnek fényedet, akkor biztosan megyek...*”

– Bizony, ez a nagy esemény már több mint kétezer éve történt, de az öröm még mindig velünk van, és az Istengyermek születésének évfordulóját még mindig a régi örömmel ünnepeljük.

– Hát ezért...

– Igen, Pannikám, ezért. Örömmel ünnepeljük a templomba ünnepelni, ezért díszítjük fel még most is az otthonunkat, ezért hívjuk meg díszbédre rokonainkat, barátainkat, ezért van a vigasság, ezért adunk egymásnak ajándékokat, hogy ezekkel a cselekedetekkel még jobb kedvvel ünnepeljük a nagy csodát, mert hiszen az Úrjézus, a világmindenség egyetlen uralkodója kétezer éve eljött köztünk. Részt vesz velünk a mindennapi életben, és közben tanítja, hogyan éljünk úgy, hogy ezt a nagy ünneplést folytathassuk a mennyországban. És mintha ez nem lenne elég, hát ráadásul azóta is velünk maradt.

– És a Téliapó? Mit csinál karácsonykor a Téliapó?

– Azt nem tudom, Pannikám, mert sohasem találkoztam vele. De azt hallottam róla, hogy szakosodott az ajándékokra és nemigen törődik mással. De gondolj csak bele, milyen sivár lenne a karácsony, ha Mária régés-régi kívánságából csak egyetlenegy teljesítenének az angyalok meg az emberek! Képzeld el, milyen lenne egy olyan karácsony, amikor csak a ház díszítését teljesítenék, de Mária többi kívánságát figyelembe se vennék! Nem lenne semmi más, csak egy feldíszített ház! Vagy finom ünnepi ebédet főznének, de minden más ünneplés elmaradna, nem lenne ünnepi szentmise, díszített ház, nem lennének ajándékok, vendégség! Vagy ha Téliapóra bíznanak a karácsonyt, akkor meg csak ajándékok lennének, de semmi más!

– Borzasztó lenne! Nem is lenne karácsony! De ugye nálunk nem így lesz?

– Bizony nem, ezt megígérhetem neked! Mi az Istenanyával és Szent Józseffel együtt Jézus Urunk születésnapját ünnepeljük, még hozzá a régi örömmel, a régi boldogsággal és jókedvvel, „*citerával és hangos muzsikával*” a zsoltság szerint, pontosan úgy, ahogyan Mária kérte az angyaloktól azon a szent éjszakán, amikor a csillag megállt a betlehemi istálló felett.

– Ez jó, nagyon jó! Én az egész karácsonyt kérem, nem csak egy részét – motyogta megnyugodva, aztán mély álomba merült. Édesanyja betakargatta, keresztet rajzolt homlokára és elmondta érte az esti imát. **Balogh Petres Judit**

A kiengesztelődés napja

(Misztikus mese)

December huszonegyediké volt. A nagy hóban egy fiatal lány botorkált a romos kápolna felé. Az egyik kezében rózsafüzért szorongatott és félig hangosan mormolta az örvendetes titkokat. A másik kezében egy letakart kosarat cipelt. Hálát adni jött a sok jóért, amit eddig kapott: a szülei gondoskodó szeretetért, a barátaiért. Gondolt azokra is, akik egyedül vannak, nyomortúságukkal küzdenek a maguk sivár világában. A kápolnához vezető út csúszós volt, a hideg befúrta magát a gallérja mögé és a csizmája teljesen átázott.

A dombtetőn, a kápolna közelében, a temető felett néhány piszkos ruhájú, borostás férfi és nyúzott arcú nő ült egy alig égő, nedves fadarabokból rakott tűz körül. Döbenten figyelték a lányt, aki közeledett feléjük. Ki merészkedik ide, erre a kietlen vidékre, éppen karácsony előestéjén?

Hirtelen az ütött-kopott kápolna aranyfénybe öltözött. Vakító ragyogás töltötte be a dombot. A kápolna lelakatolt ajtaja megnyílt és mennyei orgonaszó csendült fel. A kislány, aki eddig némán állt, elővette a hozott ételt: kenyeret, vaját és egy termosznnyit forró teát. Az éhes emberek nem kérdeztek semmit, mohón kaptak az ételhez, hogy csillapítsák kínzó éhségüket.

Miután jóllaktak, a bátrabbak bemelegsztek a kivilágított kápolnába. Odabent a zene és a gyönyörű falfestmények hatása alatt a közömbös, rég megfásult szívek újra érezni kezdték. Valaki halkán megszólalt: „*Holnap karácsony. Megszületik a Gyermekek.*” Eszükbe jutott, hogy kisgyermekkorukban talán utoljára hitték igazán. Most pedig itt volt ez a kislány is. Körbenéztek, de már sehol sem találták. Csak a hóban maradt apró nyomai árulkodtak róla, amelyek lassan a semmibe veszttek.

A hó lágyan szállingózni kezdett és a felhők közül angyalok ereszkedtek alá. A társaság tagjai a havazás ellenére szokatlan melegséget éreztek. Az ég kapujában a csillagok egymás hegyén-hátán sorakoztak, mintha ők is látni akarnák a csodát. Egy óvatlan csillag leszaladt az égről és egyenesen a pislákoló táborúzba hullott. A lángok hirtelen magamba csaptak, melegséget árasztva a körülállók felé.

A közeli erdőből állatok sereglettek elő: madarak, mókusok és egy fiatal őz, amelynek fejletlen szarvai között apró csillag fényelt. Az ápolatlan társaság riadtan térdre hullott, de az angyalok békességet és örömhírt hoztak. Amikor a csodás jelenés véget ért, mély fáradtság lett úrrá rajtuk. A kápolna sarkában, egymáshoz bújva, régi rongyokba burkolózva aludtak el. Csodálatos módon még a töredezett kőpadló is meleget árasztott.

Másnap reggel egymást kérdezték: vajon álom volt-e mindaz, amit láttak? Semmi nyoma nem maradt az előző estének, csupán a lelkükben érzett béke, a kínzó éhség hiánya és valami hazahívó érzés.

„*Karácsony van*” – mondták ki végül. „*Menjünk haza. Talán befogadnak.*”

És valóban: aznap a kiengesztelődés napja volt.

Dufek Mária

Az istállóban

(Adventi mese)

Szürke advent volt, az időjárás inkább tavaszias arcát mutatta. Az utolsó héten a meteorológusok erős szelet jósoltak, olyat, amely – rendes körülmények között – tavasszal vizet árasztana. De nem volt hó, amit el tudott volna olvasztani a langyos idő, a szél pedig elkésett. Legalább három napot késett!

Aznap reggel azonban váratlanul hűvösebbre fordult az idő. A felhők a földig értek, s nem engedték a Napnak, hogy kibújjon szürke paplanja alól. Hol esett, hol havazott,

s a szél tombolva, viharra dagadva seprte végig a dombokon. A madarak és mókusok ijedten bújtak be odúikba vagy legalább a fenyőfák sűrű ágai között kerestek menedéket. Már csak két nap volt karácsonyig, s Virgoncnak még nagyon sok teendője volt,

az Angyal meg ki se látzott a levelek szortírozásából. Na jó, esetleg a szárnya vége, bár emberi alakjában az meg láthatatlan volt.

Virgonc vacogott, mire az istállóba ért. Bár itt valamivel melegebb volt: az állatok belehelték a tágas teret és a szél sem süvített, azért Csacsi a sarokban összekucorodva pihent a szalmán. Csak a fejét emelte fel, amint meghallotta Virgonc lépteit.

– Szia Csacsi! Azt a megbízást kaptam, hogy sürgősen takarítsam ki az istállót.

– Szervusz Virgonc! Jó, hogy jöttél! – köszöntötte Csacsi.

– A többiek hol vannak? – érdeklődött Virgonc.

– Boci épp a hátad mögött – biccentett Csacsi a fejével a másik irányba.

– Szia Boci! Hát te is egy sarokba bújtál?

– Szervusz Virgonc! Nagyon hirtelen jött ez a hideg!

– Ti csak melegekedtek, én addig munkához látok! – biztatta Virgonc az istálló állatait.

Virgonc – mivel igen át volt fázva – a szokásosnál is gyorsabban dolgozott. Az állatok mukkanni se mertek, nehogy megzavarják, pedig nagyon

fontos kérdeznivalójuk volt. Most azonban türelmesen várták, hogy Virgonc elkészüljön.

Hamarosan az egész istálló ragyogott. Csacsi elégedetten biccentett a fejével. Hagyta, hogy Virgonc egy kicsit kifújja magát, aztán nekibátorodott a mondandójának.

– A szélvihar előtt Bari kint szaladgált a mezőn. Ismered, minden-

kivel szóba áll, mindenkivel meghallgat. De, hála Istennek, még időben visszaért. Ám a tekintete különös volt. Bocival először azt hitték, a vilámlámkóktól ijedt meg. Egy darabig itt állt közepén, csak fülelt, nem szólt egy szót sem. A füleit egészen magasra emelte, mintha távoli hangokat kémlelné. Mi is csendben voltunk, de egy-egy mennydörgésen és a szél süvítésén kívül csend ült a tájon.

– Aztán egyszer csak sutogni kezdett – vette át a szót Boci. Bari hangja nem remegett. Nem félt, inkább várakozással teli izgalommal szólt hozzá: „*Képzeljétek!*

A madarak azt csiripelték, hogy az istállóba vendégek érkeznek. Azt hittem, nem jól értettem, de a mókusok is megerősítették. Ezért amilyen gyorsan csak tudtam, visszaszaladtam az istállóba, hogy nektek is hírül adjam. De ki jönne hozzánk ilyen időleltőben?”

Csacsi izgatottan felfelé emelte hosszú pófacska-ját.

– Nézd, Virgonc! Bari felmászott a szénapadlásra, azóta onnan figyelni feszülten, lát-e, hall-e valakit érkezni. Bocival már órák óta törjük a fejünket, de nem tudunk közös nevezőre jutni, mitévők legyünk.

Virgonc tekintete komoly volt. Közelebb hívta magához négy lábú barátait és csendesén, de határozottan mondta:

– A hír igaz. Valóban vendéget várunk. Az Angyal már hetek óta készül és én is igyekszem mindenben segíteni. Ezért is jöttem hozzátok most, hogy még időben kitalarítsam az istállót és értesítsek benneteket.

Csacsi, Boci és Bari tágra nyílt szemekkel hallgatta Virgoncot.

– Az Angyal üzent is nektek – folytatta.

– Nekünk??? – álmélkodtak az állatok.

Igen. Határozottan nektek. Két látogató érkezik hozzátok hamarosan és az Édesanya itt fogja megszülni első gyermekét. Az Angyal arra kér benneteket, hogy semmilyen ajándékra ne gondoljatok! A legfontosabb, amit adhattok, az a jelenlétetek, önmagotok. A Gyermekeknek szüksége lesz lehetőségekre, amely meglehet biztosít, puha bundátokra, amelyhez odabújhat, és csendes, szerető figyelmekre, amely békét és biztonságot sugároz.

Ahogy átadta Virgonc az üzenetet, el is sietett, hogy tovább segíthessen az Angyalnak.

És minden úgy történt, ahogy hallották: József és Mária megérkezett, és Mária az

istállóban világra hozta elsőszülött fiát. Pólyába takarta és jászolba fektette.

Csacsi, Boci és Bari megilletődve álltak körül és neki ajándékoztak mindent, amilyük csak volt.

„*A környéken pásztorok tanyáztak a szabad ég alatt, nyájukat őrizték az éjszakában. Egyszerre csak megállt előttük az Úr angyala, és az Úr dicsősége beragyogta őket. Nagyon megrémültek. Az angyal így szólt hozzájuk: »Ne féljétek! Ime, jó hírt hozok nektek, amely nagy öröm lesz az egész népnek. Ma megszületett a Megváltó, az Úr Krisztus, Dávid városában. Ez lesz nektek a jel: Kisdedet találtok pólyába takarva és jászolba fektetve.« Az angyal hirtelen nagy mennyei sereg vette körül. Istent dicsőítve ezt zengték: Dicsőség a magasságban Istennek, és békesség a földön a jóakarátú embereknek! (Lk 2,8–14).*”

Képek és szöveg: Mustos Edit